Scînteia

PARTIDUL ŞI POPORUL
un trup, un gînd, o voinţă

CĂLĂTOR PRIN BUCUREŞTIUL ANILOR 1980-1990

OMENIREA REDESCOPERĂ SOARELE

Un NU hotărît ÎNARMĂRILOR!

ALMANAH

- Comori de artă în Muzeul colecţiilor (planşe color)
- TERRA mai puţin cunoscută
- AMAZONIA
- Consultaţii oferite de „Avocatul casei"
- Anecdote • Dintr-o privire

1979

IANUARIE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

FEBRUARIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

MARTIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

APRILIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

MAI

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

IUNIE

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

IULIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

AUGUST

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

SEPTEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

OCTOMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

NOIEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

DECEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

1980

IANUARIE

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

FEBRUARIE

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29		

MARTIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

APRILIE

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

MAI

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

IUNIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

IULIE

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

AUGUST

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

SEPTEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

OCTOMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

NOIEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

DECEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Scînteia

almanah

1979

Lumina din adînc

Există o lumină din adînc
Din veacurile ce au fost şi vin
Există o lumină fără seamăn
În plaiul nalt de doruri, carpatin

O poartă Oltul ce îşi dă bineţe
Cu Mureşul la început de cale,
Floarea de colţ o oglindeşte-n sine
Stejarii-n ramuri o rotesc agale

Există o lumină din adînc
Prin care voievozi au nemurit
Prin vremuri drumul, fără ostenire
Culcîndu-l în statuia unui mit

Pe roată scris, pentru vecie, Horea
Lumină deveni-n adînc de glie
Şi fluierul lui Iancu fără moarte
În fluierele munţilor învie

Om lîngă om, oştean lîngă oştean,
Şi-au tatuat destinul în istorii
Purtînd lumina faptei spre adînc
Ca să răsară-n necuprinse glorii

Există o lumină în adînc
Ne aşezăm făptura-n trupu-i lin
Şi viaţa dusă imn vieţii noi
Ne e mesaj de gînd şi de destin

Cresc demn tulpini din rădăcini ce-au fost,
Sînt inimile aripi în amiază
Urcînd pe al luminii lujer drept
Zborul ce-n largul visului cutează

Miraculos distanţe ne cuprind
Şi inerţii le-ntemniţăm lucid
Lumina din adînc e călăuză
Pe drumul nou, de comunist partid

Există o lumină în adînc
Păstrată veşnic tînără comoară
Sub nimbu-i vast ne scriem viitorul
Şi-i spunem simplu: dragoste de ţară.

Nicolae DRAGOŞ

Un eveniment de neuitat al anului 1978 : tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, i s-a conferit pentru a doua oară Titlul de onoare suprem — „Erou al Republicii Socialiste România" şi Ordinul „Victoria Socialismului" — cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a zilei de naştere şi împlinirii a peste 45 de ani de activitate revoluţionară

Ne îndreptăm — odată cu fiecare nou răsărit de soare, cu fiecare nouă intonare, în zori, a imnului tricolor ce soseşte în casele noastre pe undele radioului, cu fiecare nouă pontare a fişelor de muncă în întreprinderi, cu fiecare nouă întîlnire a brigăzilor de muncă la margini de ogor, cu fiecare intrare în laboratoare, scoatere de sub

Moment inaugural într-o expoziție al cărei titlu traduce caldele sentimente cu care este înconjurat conducătorul iubit al poporului nostru : „Dovezi ale dragostei, înaltei stime și profundei prețuiri de care se bucură președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, ale amplelor relații de prietenie și colaborare dintre poporul român și popoarele altor țări"

teascuri a unei cărți noi, cu fiecare nouă urcare pe schele sau cu fiecare „prezent" rostit de copiii noștri în băncile școlilor și facultăților — spre împlinirea unui alt an al bătăliilor pe care le ducem pentru progresul multilateral al țării, pentru prosperitatea și mult meritata fericire a poporului român.

Anul 1978, cel de-al 34-lea al epocii socialiste a țării, cel de-al treilea al cincinalului 1976—1980, a fost, așa cum cu lucciditate și clarviziune prevedea **tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU** în **Mesajul** adresat națiunii române în noaptea Anului Nou — **un an decisiv pentru îndeplinirea istoricelor hotăriri ale**

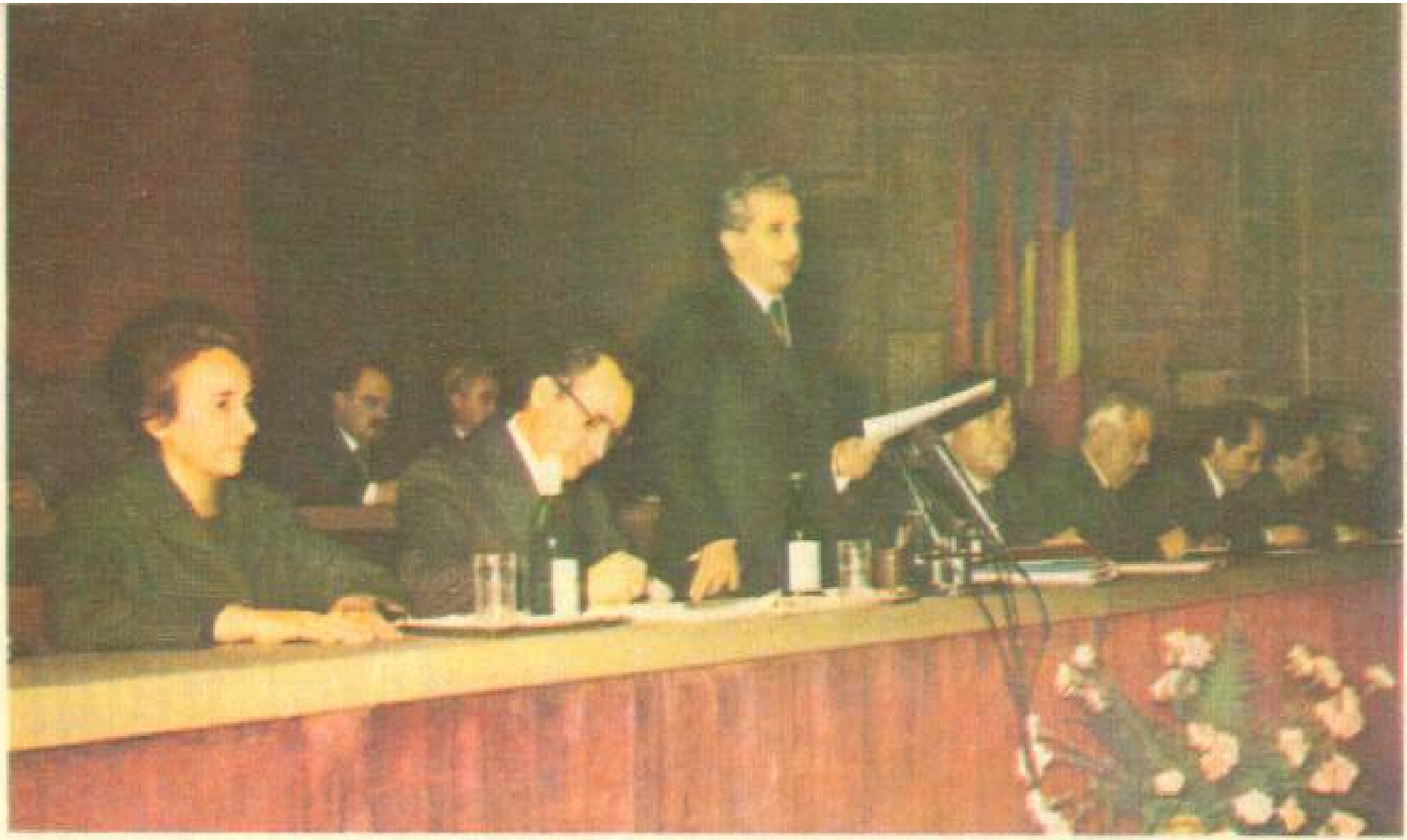

În cadrul preocupărilor permanente ale conducerii partidului și statului pentru dezvoltarea economiei naționale și creșterea neîntreruptă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut loc în luna februarie o importantă consfătuire de lucru consacrată problemelor agriculturii

O vie expresie a legăturii neîntrerupte și consultării permanente dintre partid și popor : prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București, unde a expus pe larg principiile noului mecanism economico-financiar

celui de-al XI-lea Congres și ale Conferinței Naționale ale partidului, iar dacă viitorimea ne-ar cere să-i lăsăm mărturie prin ce anume am făcut ca acest an să rămînă înscris în istorie, i-am putea răspunde, cu mîndrie și demnitate, că — sub înțeleapta conducere a Partidului Comunist Român, avîndu-l în frunte, mereu neobosit, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu — poporul român a făcut din **anul 1978 o primă treaptă în trecerea României la un impresionant salt revoluționar, saltul de la acumularea cantitativă la o calitate nouă, superioară în întreaga activitate de construcție socialistă.**

Desigur, știrile despre intrarea în funcțiune a unor noi obiective n-au încetat să ne rețină atenția și să ne bucure de-a lungul întregului an. Chiar la 3 ianuarie, ziarele anunțau începerea producției la cea mai mare turnătorie de fontă malleabilă (Pitești) și la o nouă fabrică de lapte (Fetești). La 14 ianuarie, la Galați, era lansată la apă cea mai mare navă construită vreodată pe Dunăre (55 000 tdw), pentru ca, trei zile mai tîrziu, în același oraș, să se elaboreze prima șarjă la

Imagine de la lucrările celei de-a XI-a Conferințe a Uniunii Asociaților Studenților Comuniști din România; tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o importantă cuvîntare privind rolul și sarcinile organizației revoluționare a tineretului

O semnificativă expresie a largului democratism al societății noastre socialiste: Conferința pe țară a președinților consiliilor populare

furnalul 5, cel mai mare furnal al țării, de 2 700 mc.

..Așa a început anul și, astfel, lună de lună, telexurile lui 1978 ne-au adus mereu vești despre realizarea programului de creștere economică, vești sintetizate în informația că, pînă la începutul lunii noiembrie, harnica noastră clasă muncitoare reușise să realizeze în cei aproape trei ani care au trecut din actualul cincinal o producție suplimentară de circa 60 miliarde lei, dispunînd de toate condițiile pentru realizarea sutei de miliarde, cît reprezintă programul suplimentar adoptat de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977.

Știri îmbucurătoare au venit și din agricultură, unde, în ciuda unor condiții climatice nu tocmai favorabile, ale unui frig ce s-a prelungit

CONFERINȚA PE ȚARĂ
A PREȘEDINȚILOR
CONSILIILOR POPULARE
29-31 MARTIE 1978

În viața femeilor, un moment sărbătoresc: tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o cuvîntare la Conferința națională a femeilor, care a avut loc în luna aprilie

și a unor ploi care au întîrziat — roadele au fost totuși bune și „Ziua recoltei" ne-a găsit cu piețele pline, cu cămările îndestulate.

Știri îmbucurătoare au venit din toate celelalte sectoare de activitate — din știință, cultură, învățămînt — efect firesc al muncii harnice, pline de pasiune și dăruire a întregului nostru popor, a fiecărui cetățean, indiferent dacă este el român, maghiar sau de altă naționalitate.

Criteriul fundamental al noului în 1978 l-a constituit — așa cum arătam — bătălia pentru trecerea la o calitate superioară în toate sectoarele muncii și activității, capabilă să înscrie România pe coordonatele cele mai înalte ale progresului și civilizației. Acestei treceri energice la o calitate nouă i se datorează de altfel, într-o bună măsură, pașii importanți și sentimentul însuși al creșterii, al împlinirii și al dezvoltării pe care l-am trăit și îl trăim cu toții.

Iar dacă este firesc să enumerăm evenimentele anului care au luminat cel mai puternic căile pe care am pornit să le străbatem, la loc de cinste se cuvine să așezăm sărbătorirea de către întregul popor — în luna ianuarie — a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară ai tovarășului Nicolae Ceaușescu. O așezare justificată prin capacitatea sărbătoririi de a oglindi unitatea — mai strînsă ca oricînd — dintre partid

Imagine de la lucrările Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii, expresie a largului democratism al societății noastre, a rolului pe care clasa muncitoare îl îndeplinește în întreaga viață economico-socială

și popor, emoționant manifestată în respectul profund pe care întreaga noastră națiune îl poartă secretarului general al partidului, președintele țării, pentru contribuția inestimabilă pe care a adus-o și o aduce la înfăptuirea marilor idealuri de progres, prosperitate și pace ale poporului român. Dimensiunea exactă a acestei contribuții am putut-o aprecia cu toții în viziunea largă, științifică, în spiritul dinamic, revoluționar care au constituit caracteristica cuvîntărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite cu prilejul decernării titlului de „Doctor în științe politice" și „Doctor în economie" și al conferirii, pentru a doua oară, a titlului suprem de „Erou al Republicii Socialiste România" și Ordinul „Victoria socialismului".

Din întreaga țară, ca și din străinătate, au sosit pe adresa tovară-

Anul 1978 a fost anul împlinirii a 130 ani de la revoluția burghezo-democratică din 1848 și a trei decenii de la naționalizarea principalelor mijloace de producție. Imagini de la grandioasa adunare populară desfășurată în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu

Prezent permanent în mijlocul oamenilor muncii, secretarul general al partidului a efectuat și în acest an un impresionant număr de vizite de lucru în județele țării. Imagine de la vizita efectuată la Satu Mare

șului Nicolae Ceaușescu mii și mii de mesaje de felicitare. De asemenea, în semn de înaltă apreciere a vastei și neobositei activități internaționale, consacrată păcii și colaborării internaționale, progresului general al omenirii, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost conferite cele mai înalte distincții ale unor state: Ordinul „Lenin" (U.R.S.S.); Ordinul „Erou al Muncii Socialiste" (R.S.F. Iugoslavia); Ordinul „Gheorghi Dimitrov" (R.P. Bulgaria), Ordinul „Karl Marx" (R.D. Germană).

Ne sînt vii în memorie precizările secretarului general al partidului privind direcțiile de acțiune ale partidului pentru crearea unei economii moderne, bazată pe tot ceea ce este mai nou în știință, pentru creșterea nivelului de trai al poporului și, în același timp, pentru intensificarea procesului de făurire a unui om nou, constructor al socialismului și comunismului în

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Miercurea Ciuc

România. Prin cuvintările rostite cu prilejul acestui emoționant eveniment, anul 1978 va rămîne în memoria noastră ca anul unuia dintre cele mai viguroase îndemnuri, pline de prospețimea unei tinereți înțelepte — de a acționa în tot ce facem cu îndrăzneala, curajul și responsabilitatea socială specifice comuniștilor, punînd pe primul plan binele societății, al întregii noastre colectivități. „Trebuie învățat și iar învățat, studiat și dat — ca să mă exprim într-un limbaj mai plastic — frîu liber gîndirii, creației, imaginației, bazîndu-ne însă pe realități, pe studierea cerințelor dezvoltării economico-sociale" — iată cuvinte-îndemn ale tovarășului Nicolae Ceaușescu ce poartă încărcătura unui adînc patriotism și pe care le putem aprecia drept cele mai frumoase și mai profunde ale anului.

Sub semnul acestei vitalități de gîndire și acțiune s-au desfășurat, practic, toate principalele evenimente politice ale lui 1978: Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii; Cea de-a XI-a Conferință a U.A.S.C.R.; Plenara comună a Consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană; Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii; Conferința națională a femeilor; grandioasa adunare populară consacrată sărbătoririi a 130 de ani de la revoluția burgheză-democratică din 1848 și a trei decenii de la naționalizarea principalelor mijloace de producție; sărbătorirea împlinirii a 60 de ani de la constituirea statului național unitar român etc. Sub semnul aceleiași vigori de gîndire, a puterii de acțiune s-au desfășurat și toate vizitele de lucru pe care tovarășul Nicolae

Vizita de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Caret

Ceauşescu le-a efectuat în acest an în Capitală şi în judeţele ţării — Olt, Timiş, Harghita, Mureş, Sălaj, Satu-Mare, Tulcea, Constanţa, Vrancea, Brăila, Galaţi, Caraş-Severin, Cluj — precum şi şedinţele plenare ale Comitetului Central al partidului, Frontului Unităţii Socialiste, sesiunile Marii Adunări Naţionale.

Creşterea nivelului vieţii spirituale — o preocupare constantă a conducerii partidului şi statului nostru: în luna iunie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a întîlnit cu creatorii din domeniul artelor plastice în cadrul Conferinţei naţionale a U.A.P., unde a rostit o importantă cuvîntare

Deschiderea prestigiosului Muzeu al colecţiilor de artă — o expresie concludentă a preocupării conducerii partidului şi statului, personal a tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, pentru sporirea şi valorificarea patrimoniului cultural naţional

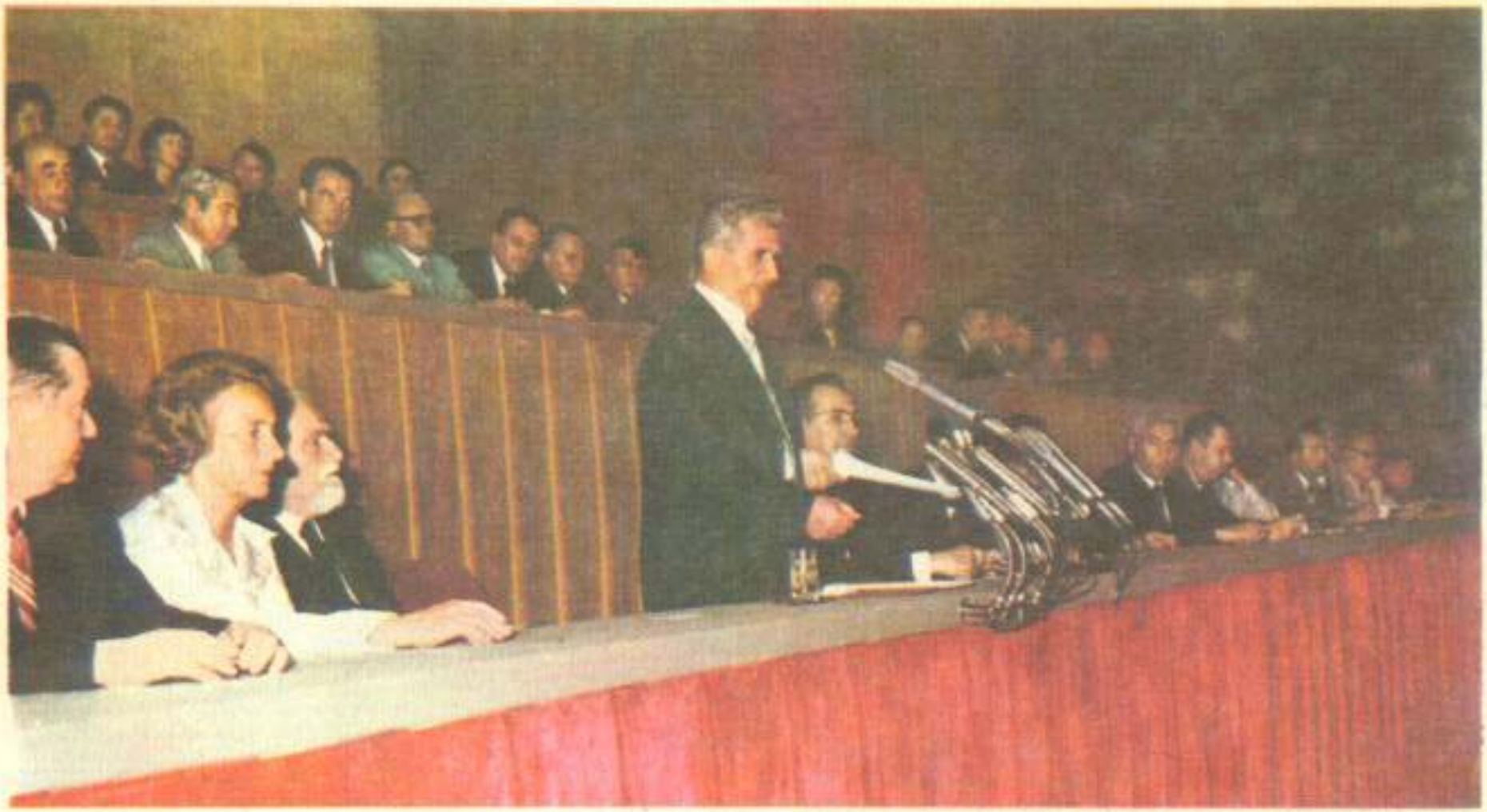

Un moment de largă rezonanță internă și externă : tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit în fața activului central de partid și de stat o cuvîntare de excepțională importanță teoretică și practică, consacrată unei cuprinzătoare arii de probleme, îndeosebi din domeniul relațiilor internaționale

O expresie a bunelor relații de prietenie și colaborare dintre România și Uniunea Sovietică. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., s-a întîlnit în Crimeea cu tovarășul Leonid Ilici Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S.

O expresie a bunelor relații de prietenie și colaborare dintre România și Republica Populară Chineză. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., s-a întîlnit la Pekin cu tovarășul Hua Kuo-fen, președintele C.C. al P. C. Chinez.

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Hua Kuo-fen în România a prilejuit noi și ample manifestări ale tradiționalei prietenii și colaborări româno-chineze

Phenian, mai 1978 : poporul coreean i-a primit cu vii manifestări de stimă și prietenie pe tovarășii Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu

La Vientiane

La Pnom Penh

La Hanoi

O dovadă grăitoare a roadelor acestei activităţi o constituie — între multe altele — trecerea la aplicarea noului sistem economico-financiar, a cărui chintesenţă o constituie întărirea autogestiunii în întreprinderi şi accentuarea autoconducerii muncitoreşti prin sporirea atribuţiilor şi răspunderii întreprinderilor în fundamentarea şi realizarea planurilor proprii, în organizarea întregii lor activităţi pe baza bugetului propriu de venituri şi cheltuieli. Aceasta — aşa cum arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu la adunarea generală a oamenilor

Cu bune rezultate s-a desfăşurat şi vizita pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu au efectuat-o în alte trei ţări prietene ale României, din sud-estul Asiei : R. S. Vietnam, R.D.P. Laos, Kampuchia Democrată

La Pnom Penh

Un exemplu de conlucrare fructuoasă între două țări socialiste și prietene : cu participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășului Todor Jivkov, a avut loc inaugurarea lucrărilor de construcție a Complexului hidroenergetic Turnu Măgurele—Nicopole

Moment memorabil în dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Statele Unite ale Americii. La Casa Albă, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit cu președintele Jimmy Carter și doamna Rosalynn Carter

muncii de la întreprinderea de mașini grele din București (februarie) — reprezintă o concludentă expresie a largului democratism al societății noastre, a faptului că în România poporul este proprietarul tuturor bogățiilor naționale, beneficiarul deplin al roadelor muncii sale.

Încheierea înainte de termen a primei etape a programului de creștere cu 32 la sută a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii; trecerea la aplicarea eșalonată a programului de reducere a săptămînii de lucru; numărul mare de construcții de locuințe; sporirea volumului comerțului — iată alte argumente aduse de 1978 pentru creșterea responsabilității de proprietar și beneficiar a tuturor cetățenilor patriei.

O deosebită semnificație capătă, de asemenea, atît în bilanțul anului, cît și în perspectiva dezvoltării României, alte trei mari eve-

Moment remarcabil în întărirea relaţiilor de prietenie româno-britanice — vizita de stat a tovarăşului Nicolae Ceauşescu în Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord

nimente politice : Şedinţa activului central de partid şi de stat 13 august), Plenara C.C. al P.C.R. (noiembrie) şi Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste şi Marii Adunări Naţionale consacrată împlinirii a 60 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România (decembrie), în cadrul cărora tovarăşul Nicolae Ceauşescu a rostit cuvîntări de importanţă excepţională.

O interpretare profund ştiinţifică asupra unuia dintre momentele cele mai însemnate ale istoriei noastre naţionale, însoţită de o imagine concludentă a marilor împliniri pe care socialismul le-a adus idealurilor din toate veacurile ale luptei

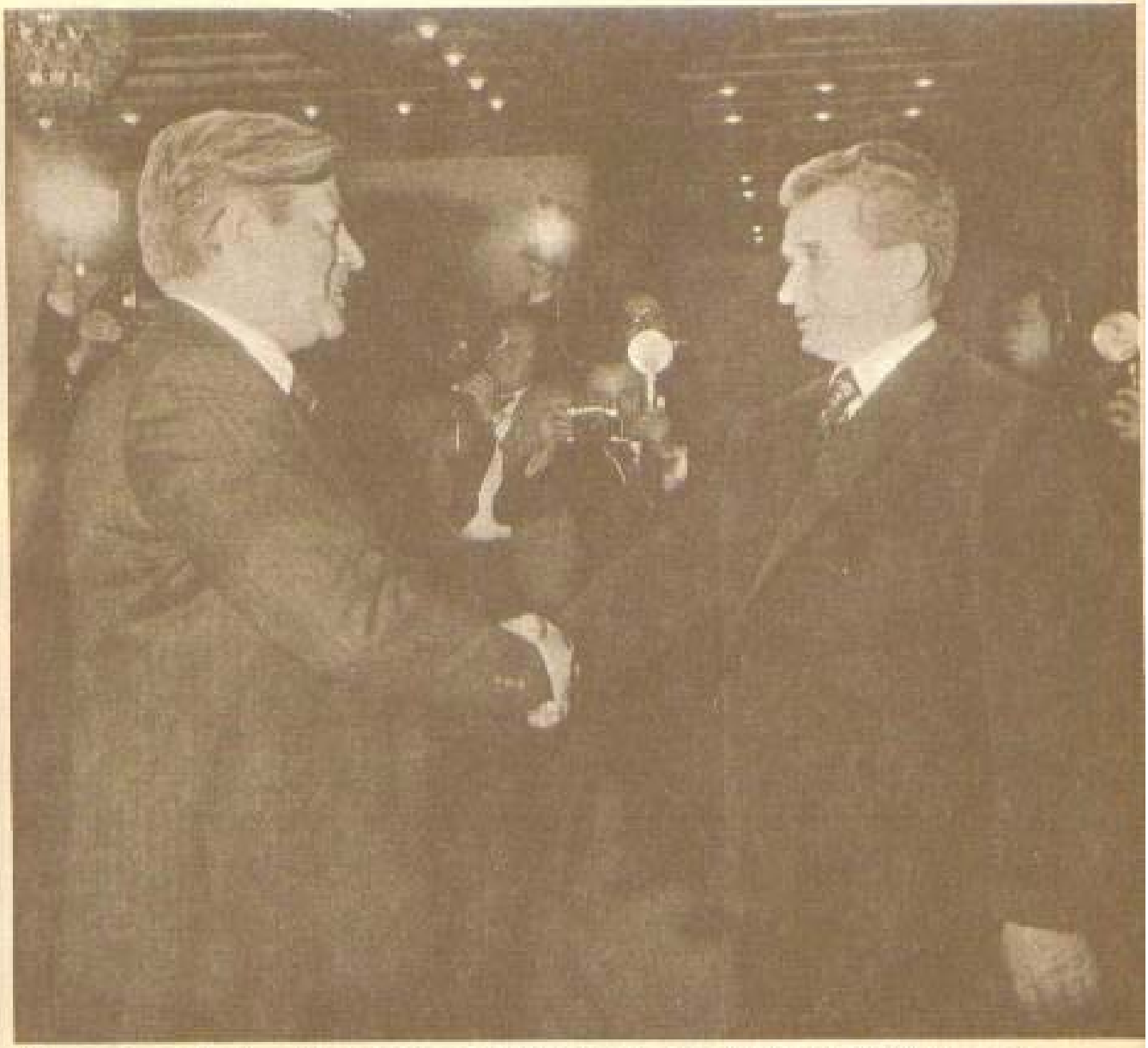

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu cancelarul R. F. Germania, Helmut Schmidt

pentru Unire și o largă perspectivă asupra devenirilor noastre — aceasta a fost esența vibrantei manifestări de la 1 decembrie.

După cum anul 1978 ne lasă — prin expunerea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la întîlnirea cu activul central de partid și de stat — o dovadă cu adevărat impresionantă asupra viziunii largi, realiste, profund științifice a politicii partidului nostru pe arena internațională, politică pătrunsă de o mare responsabilitate pentru soarta întregii umanități. Înscrisă în cadrul acestei politici, poziția delegației române la Consfătuirea de la Moscova a țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, expusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a bucurat de vii manifestări de deplină adeziune din partea întregii noastre națiuni.

Relațiile prietenești și colaborarea cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, legăturile economice, tehnico-științifice și culturale cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, respectului și

Vizita în țara noastră a președintelui Egiptului, Anwar El Sadat

avantajului reciproc, și-au găsit o încununare strălucită în continuarea contactelor directe cu popoarele lumii prin vizitele pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu alți tovarăși din conducerea de partid și de stat, le-a

Vizita în țara noastră a președintelui Republicii Populare Bangladesh, Ziaur Rahman

efectuat în 1978 în mai multe țări, ca și întîlnirile pe care le-a avut în România cu numeroși șefi de state, conducători de partide comuniste și muncitorești, ai unor organizații economice, politice și sociale de pe diferite meridiane ale globului.

În anul 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu tovarășul Leonid Ilici Brejnev (în Crimeea), cu tovarășul Hua Kuo-fen (cu prilejul vizitei oficiale de prietenie efectuate în Republica Populară Chineză și cu prilejul vizitei delegației chineze în România), a efectuat

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a întîlnit cu tovarăşul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a întîlnit cu tovarăşul Luigi Longo, preşedintele Partidului Comunist Italian

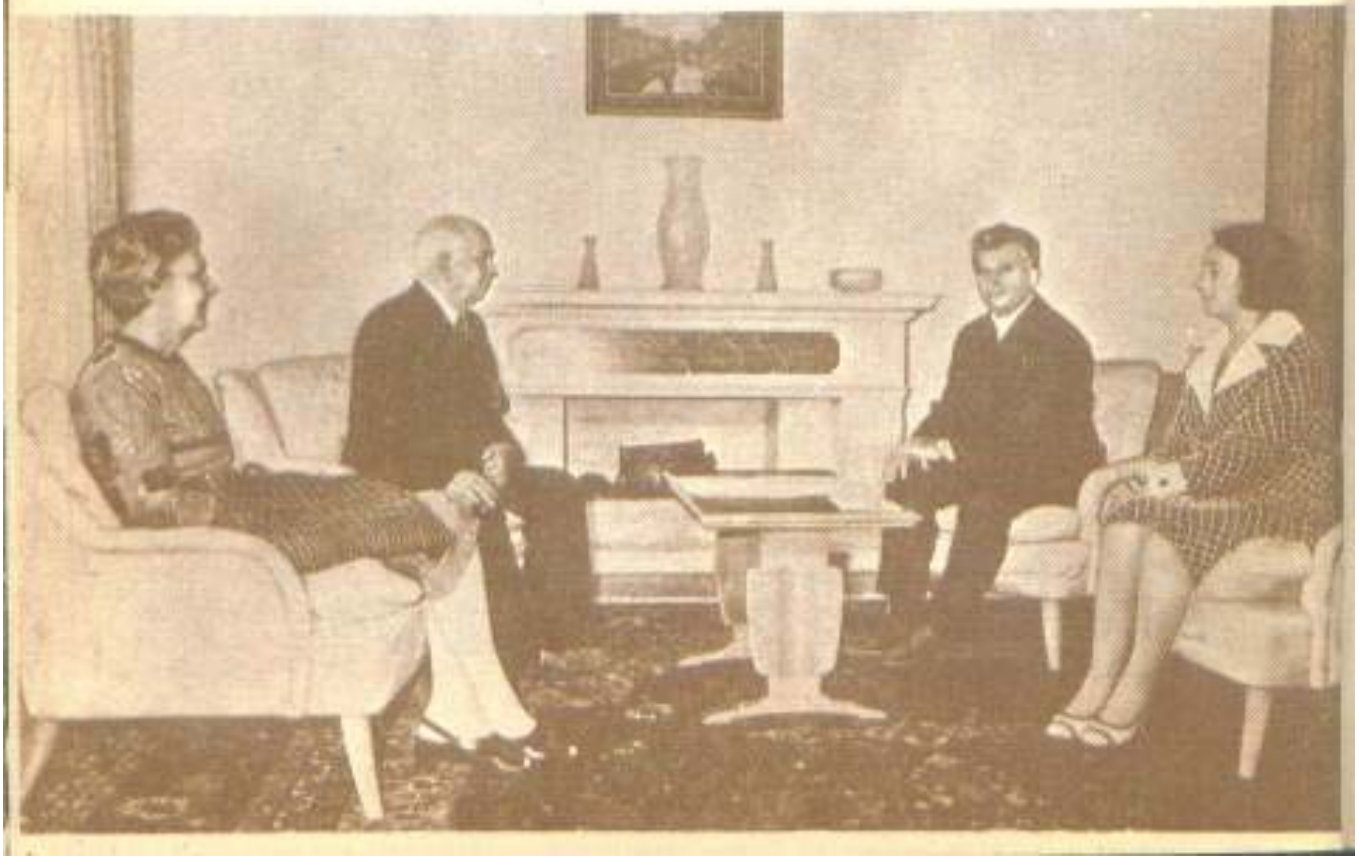

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu tovarășul Georges Marchais, secretar general al Partidului Comunist Francez

vizite oficiale de prietenie în Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Socialistă Vietnam, Republica Democrată Populară Laos, Kampuchia Democrată. Tot în acest an, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu tovarășul Todor Jivkov, cu prilejul inaugurării lucrărilor de construcție a Complexului hidroenergetic Turnu-Măgurele — Nicopole; cu această ocazie i-a fost înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu înaltul ordin „Gheorghi Dimitrov", decernat cu prilejul împlinirii a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară. De asemenea, la invitația tovarășului Iosip Broz Tito, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat o vizită de prietenie în R.S.F. Iugoslavia, unde i-a fost înmînat înaltul ordin „Erou al Muncii Socialiste", decernat cu prilejul aniversării a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară.

În anul 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a făcut vizite oficiale în Statele Unite ale Americii, la invitația președintelui Jimmy

Carter și a doamnei Rosalynn Carter ; în Anglia, la invitația Maiestății Sale regina Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord ; s-a întîlnit la Teheran cu șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr ; s-a întîlnit la Delhi cu primul ministru al Republicii India.

Bogată a fost și paleta activităților consacrate întăririi relațiilor de prietenie și colaborare cu toate statele lumii, desfășurate pe teritoriul țării noastre. Astfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit în România cu cancelarul federal al Republicii Federale Germania, Helmut Schmidt, președintele Egiptului, Anwar El Sadat, președintele Republicii Bangladesh, Ziaur Rahman, președintele Republicii Austria, Rudolf Kirchschläger, cu personalități ale vieții politice și de stat din numeroase alte țări.

Toate aceste întîlniri și contacte s-au încheiat cu rezultate bune, concretizate în adoptarea unor măsuri de lărgire a colaborării pe multiple planuri dintre țara noastră și celelalte state.

Anul 1978 a consemnat și importante succese ale politicii României consacrate înfăptuirii unui deziderat de seamă al popoarelor — întărirea securității pe continentul european și în întreaga lume, realizării dezarmării, în primul rînd a celei nucleare. Propunerile realiste ale României s-au bucurat de un binemeritat succes la sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite, fiind însușite ca document de lucru.

O activitate intensă a desfășurat și în 1978 partidul nostru pentru întărirea relațiilor de prietenie și colaborare cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste și social-democrate, cu alte organizații progresiste și democratice. Sînt de evidențiat în acest sens convorbirile prietenești, tovărășești purtate de secretarul general al Partidului Comunist Român cu Santiago Carrillo, secretar general al P.C. din Spania ; Georges Marchais, secretar general al P.C. Francez ; Luigi Longo, președintele P.C. Italian, cu numeroase personalități din conducerea partidelor comuniste și muncitorești, a unor partide socialiste și social-democrate, organizații progresiste, democratice din Europa și de pe alte continente.

Astfel, înscriindu-se într-o strînsă legătură cu politica internă, de intensă construcție socialistă, politica și relațiile internaționale ale României au afirmat încă o dată, cu putere, dorința de progres, prosperitate și pace a poporului român, lupta sa consecventă pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

...Anul 1978 ?

Bilanț îmbucurător, o concluzie optimistă ! Iată aprecierea ce se cuvine a fi dată zilelor pline pe care le-am trăit pe toate planurile în acest al 34-lea an al Eliberării patriei noastre. Și, ceea ce este și mai important, grație acestor succese, grație înțelepciunii cu care ne conduce partidul, în frunte cu fiul cel mai iubit al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, perspectivele lui 1979 se anunță tot mai bune, tot mai luminoase.

Cu această bucurie în inimi, cu hotărîrea de a face și în 1979 totul pentru îndeplinirea Programului partidului de înflorire continuă a României socialiste, ridicăm cupele la sărbătoarea dintre ani...

Eugen FLORESCU

ROMÂNIA

XXXV

1944 - 1979

PARTIDUL ȘI POPORUL

un trup un gînd o voință

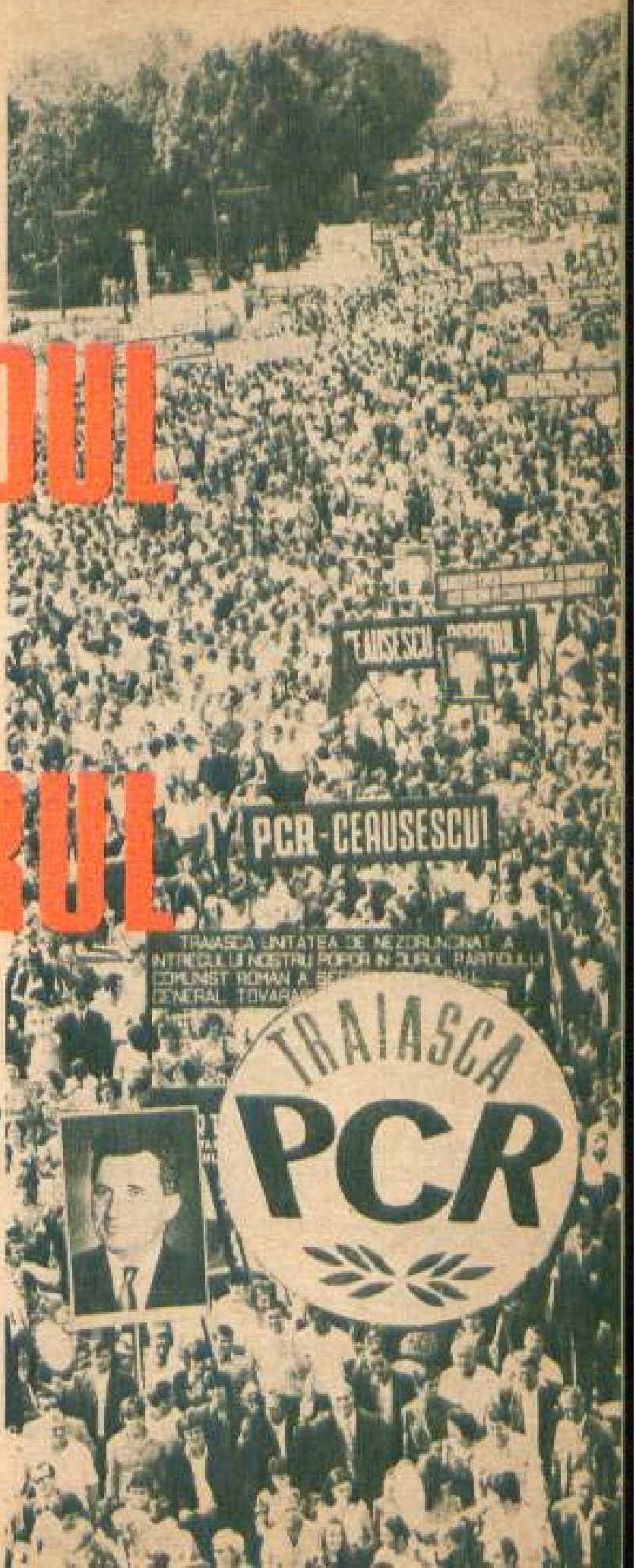

Lăsăm în urmă încă un an — 1978 — aureolat de mari izbînzi ale muncii noastre pe tărîmul vieţii materiale şi spirituale, îndreptîndu-ne cu speranţă şi optimism spre un altul — 1979 — încărcat de vaste şi îndrăzneţe proiecte. De cînd poporul român îşi este „stăpîn sie însuşi", s-a împămîntenit tradiţia ca fiecare nou an să-l depăşească pe precedentul. Bilanţurile stau mărturie că, de la un an la altul, am produs mai mult oţel şi cărbune, mai multă energie electrică şi aparate, bunuri de consum într-o gamă tot mai largă, am construit din ce în ce mai multe fabrici şi mai multe case, şcoli şi aşezăminte social-culturale. În pas cu creşterea avuţiei naţionale s-a aflat şi viaţa noastră, care a devenit, de la an la an, mai luminoasă, mai îmbelşugată.

Imensa bucurie a vieţii libere şi prospere pe care o trăim astăzi nu poate fi despărţită nici o clipă de acel eveniment epocal, cu efect hotărîtor asupra cursului istoriei noastre, săvîrşit la 23 August 1944 — **Ziua victoriei insurecţiei naţionale armate antifasciste şi antiimperialiste, ziua cînd focul dreptăţii şi al libertăţii s-a îngemănat cu afirmarea demnităţii, cu suflul purificator al înnoirilor sociale şi cu înalta bătaie de aripi către viitor.**

De atunci au trecut 35 de ani. O cifră ce îşi pune adînc pecetea aniversară asupra anului spre care ne îndreptăm : 1979 — ROMÂNIA XXXV. Doar de 35 de ori Pămîntul a dat ocol Soarelui pentru ca această ţară, prin truda poporului condus de partid, să arate astrului zilei, cu fiecare rotire, o faţă mereu înnoită, mereu mai viguroasă, mereu mai dornică de autodepăşire. Ce splendidă imagine acest portret de ţară nouă făurit prin credinţa nestrămutată a comuniştilor, prin forţa lor inspiratoare de izbînzi şi prin talentul descătuşat al poporului devenit stăpîn pe destinele sale, făuritor al propriilor sale planuri de viitor şi înfăptuitor al acestora, treaptă cu treaptă, pe drumul mereu ascendent către ziua sa de mîine ! În marmura monumentului viu închinat Eliberării, pe care întreaga naţiune îl ridică prin minunatele fapte de fiecare zi ale construcţiei socialiste, apar ca dăltuite cuvintele iubitului nostru conducător, tovarăşul Nicolae Ceauşescu : **„23 August va rămîne veşnic în conştiinţa poporului, amintirea sa transmiţîndu-se din generaţie în generaţie, ca un simbol strălucit al eroismului**

maselor populare, al spiritului revoluționar al comuniștilor, al tuturor militanților progresiști din patria noastră".

În acest moment aniversar, să ne amintim ce eram noi, românii, ce era România în ajunul zilei de 23 August 1944. O țară agrară slab dezvoltată — care, pe lîngă aceasta, fusese secătuită de lunga perioadă a dominației hitleriste și de gravele distrugeri ale războiului. O țară adusă de guvernanții burghezi la dezastru, primejduindu-se însăși ființa națiunii. Reamintindu-ne de unde am pornit, de la ce condiții grele, neînchipuit de grele am început construcția socialistă, valoarea marilor succese pe care țara le-a repurtat, sub conducerea comuniștilor, crește înzecit și însutit.

Generațiile mai vîrstnice își amintesc de veninoasele batjocuri pe care partidele reacționare și cercurile apropiate acestora de peste hotare le proferau pe seama proiectelor comuniștilor români de a construi în țară mașini și utilaje moderne, de a crea o largă industrie națională. Unii nu s-au sfiit să „profeteească" chiar și datele la care se vor prăbuși aceste „utopii" — cum le calificau, cu ură, în acele vremuri de început ale puterii populare. Azi, tocmai aceste „utopii" aduc României prestigioase titluri și medalii la tîrgurile internaționale : instalații de foraj, tractoare, rulmenți, echipamente tehnologice complexe, autovehicule, locomotive electrice, produse chimice — exportate în zeci de țări ale lumii, dintre care unele cu îndelungi tradiții industriale. Faptul că, încercînd o comparație între anul 1978 — al treilea an al actualului cincinal — și 1950, anul dinaintea primului cincinal, putem spune că producția industrială a sporit de peste 28 de ori, cu un ritm mediu anual de aproape 13 la sută — nivel rar atins în acest interval și doar pentru perioade scurte de cîteva țări ale lumii ! — vorbește de la sine despre avîntul impetuos pe care l-a cunoscut economia noastră în anii socialismului.

Desigur, așa cum știm cu toții, înaintarea rapidă, prefacerea structurală din temelii a întregii vieți economico-sociale nu au fost dobîndite ușor, fără efort — au existat destule momente grele în reconstrucție, în dezvoltarea noastră socialistă. Dacă de fiecare dată am ieșit învingători, determinantă pentru depășirea greutăților, pentru mobilizarea energiilor s-a dovedit **unitatea de nezdruncinat dintre partid și popor**, unitate expre-

REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA

siv evidențiată de înflăcăratele manifestări pe care le-a prilejuit pe întreg cuprinsul țării sărbătorirea a 60 de ani de la făurirea statului național unitar român.

Nimic altceva în afara unității partid-popor nu are capacitatea să explice succesele dobîndite, într-un foarte scurt răstimp, pe toate planurile vieții economico-sociale, angajarea impetuoasă a țării noastre pe traiectoria progresului contemporan. Istoria țării noastre a cunoscut multe și felurite partide politice. Trecerea prin timp a celor mai multe dintre ele a fost însă fără urme, sau chiar cu urme dureroase pentru cei mulți.

Singurul partid care a răspuns intereselor fundamentale, gîndurilor și sentimentelor oamenilor muncii a fost și este partidul comunist — pentru că acesta a fost și este **propriul** lor partid. Încă din prima clipă a intrării sale în arena vieții politice, **Partidul Comunist Român s-a impus ca apărător ferm și consecvent al intereselor fundamentale ale poporului, identificîndu-se intru totul cu aspirațiile și năzuințele acestuia.** De acest adevăr poporul nostru s-a convins ferm — și tocmai în virtutea acestui fapt el urmează neabătut partidul comunist. Partidul Comunist Român a fost singurul partid care nu a promis poporului niciodată, cum se spune, „marea cu sarea", nu l-a „dus cu vorba" vînturîndu-i iluzii deșarte. Întotdeauna partidul a rostit poporului adevărul și numai adevărul. Și tocmai de aceea poporul a crezut în cuvîntul partidului și l-a urmat fără șovăire.

Liantul trainic al unității națiunii noastre rezidă în rolul conducător pe care îl îndeplinește clasa muncitoare în ansamblul forțelor sociale. Manifestîndu-se astăzi, ca și în trecut, drept forța socială cea mai avansată, capabilă să insufle întregii societăți trăsăturile ei specifice — consecvență revoluționară, organizare și disciplină, devotament nemărginit față de cauza socialismului — clasa muncitoare are, sub multe aspecte, o fizionomie nouă.

Unitatea politică a poporului are ca principal pivot alianța clasei muncitoare cu țărănimea, alianță făurită încă în focul revoluției populare. Este o realitate faptul că, în procesul construcției socialiste, al cooperativizării agriculturii, și țărănimea a devenit o clasă nouă. Ce era oare țăranul român în urmă cu patru decenii ? Un truditor pe pămîntul altora, la coarnele plugului, osîndit să întrețină bunăstarea moșierimii, condamnat la mizerie și sărăcie. Or, sub conducerea partidului și alături de muncitorime, țărănimea a dobîndit un nou destin, a căpătat sentimentul demnității umane. Și acest lucru țărănimea îl prețuiește ca pe o neasemuită nestemată, strîngîndu-și tot mai mult rîndurile în jurul partidului clasei muncitoare.

Un izvor de forță al unității poporului nostru îl constituie, de asemenea, legăturile strînse ce unesc clasa muncitoare și țărănimea cu intelectualitatea. În anii socialismului, rîndurile intelectualității au sporit considerabil, în ele pătrunzînd, ca o infuzie puternică din plasma poporului, mii și mii de tineri, fii ai clasei muncitoare și ai țărănimii.

Desigur, pe măsura înaintării pe drumul socialismului mul-

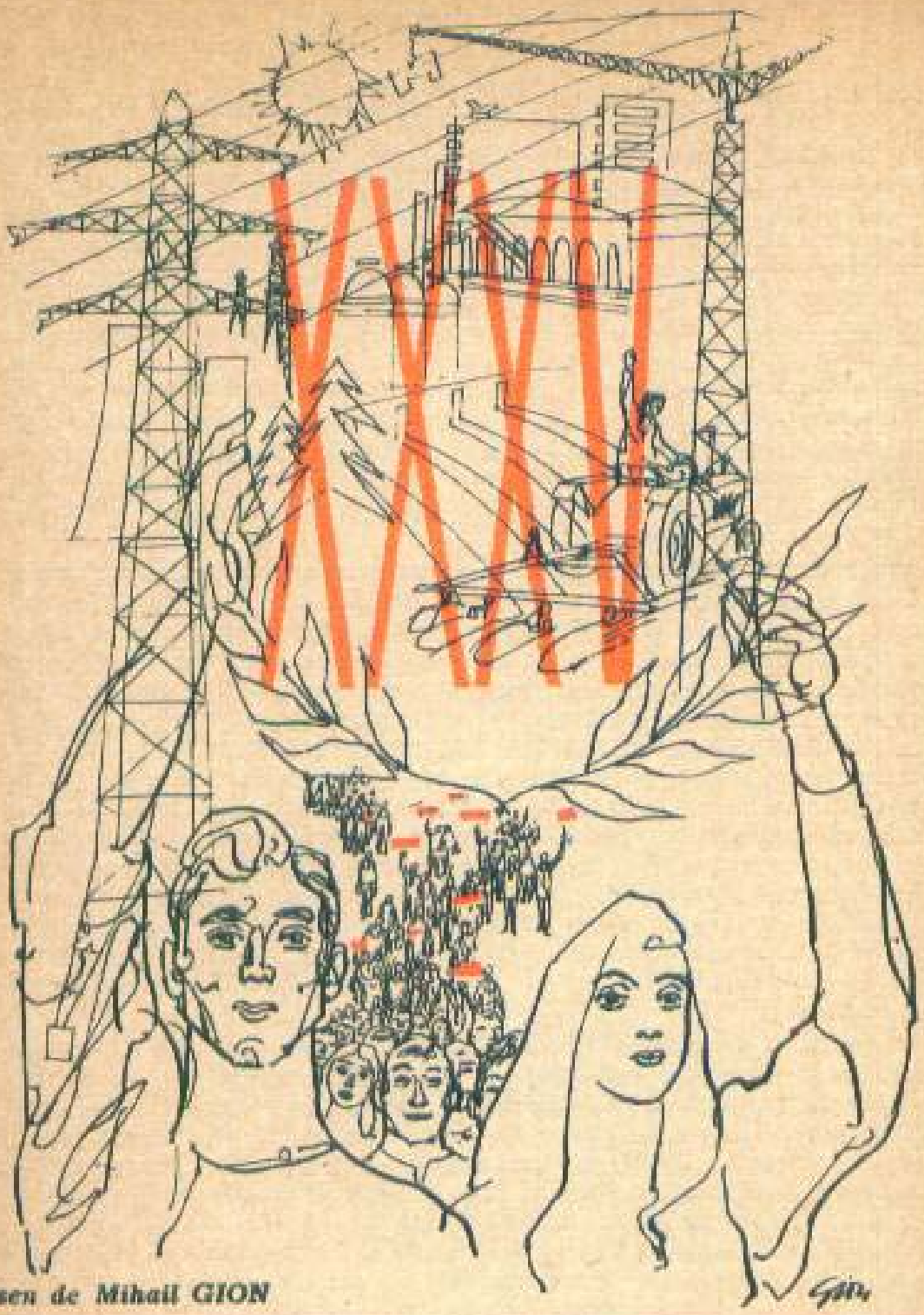

Desen de Mihail GION

tilateral dezvoltat, sub înrîurirea schimbărilor ce survin în sfera forţelor de producţie şi a relaţiilor sociale, în nivelul de cunoştinţe şi de calificare al oamenilor, se vor produce noi schimbări în rîndul tuturor claselor şi păturilor sociale, precum şi în raporturile dintre ele, schimbări sesizabile de pe acum în societatea noastră prin dezvoltarea procesului de ştergere treptată a deosebirilor esenţiale dintre munca fizică şi cea intelectuală, dintre sat şi oraş. Rezultatul acestor schimbări : o continuă apropiere a claselor şi categoriilor sociale, o evoluţie spre

omogenizare a societății, ceea ce întărește însești bazele sociale ale unității națiunii noastre socialiste.

Unitatea monolitică a poporului în jurul partidului se afirmă pregnant deopotrivă prin **strînsa coeziune care există între oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare.** Printre primele acte politice înfăptuite de partid după gloriosul 23 August s-a numărat tocmai abolirea practicilor discriminării și asupririi naționale folosite în trecut de clasele exploatatoare, asigurarea deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor țării — români, maghiari, germani sau de alte naționalități. Și un amplu complex de măsuri pe toate planurile, avînd la bază politica de repartizare rațională a forțelor de producție, a urmărit consecvent ridicarea materială și spirituală a tuturor oamenilor muncii, fără nici un fel de deosebire de naționalitate, consolidarea continuă a unității marii familii a poporului României socialiste.

În sfîrșit, între pilonii pe care se sprijină unitatea societății noastre se cuvine relevat și **rolul conștiinței socialiste.** În anii care au trecut de la eliberarea țării, ideologia clasei muncitoare, materialismul dialectic și istoric, a devenit ideologia dominantă în societatea noastră. În același timp, ca rezultat al schimbărilor petrecute în societate, al vastei activități ideologico-educative desfășurate de partid, a avut și are loc un proces de înnoire morală a societății, de formare a omului nou, cu un înalt nivel politico-ideologic, cu un larg orizont cultural și o morală superioară, proces puternic stimulat de programul de educație comunistă al partidului, de măsurile pe care le-a adoptat Congresul educației politice și al culturii socialiste. În procesul generalizării ei la scara întregii societăți, conștiința socialistă acționează tot mai puternic ca un factor de omogenizare a societății noastre, de întărire a unității moral-politice a poporului.

Partidul Comunist Român este, în acest fel, atît făuritorul coeziunii societății noastre, cît și factorul decisiv care îi chezășuiește tăria de nesdruncinat. Capacitatea partidului de a uni în jurul său întregul popor își trage rădăcinile din însuși faptul că el este trup din trupul poporului ; din popor se aleg cei mai buni dintre fiii săi pentru a întări necontenit rîndurile partidului, din popor se ridică conducătorii de partid, cu poporul împreună se făurește politica sa. Practica îndelungată a partidului nostru de a dialoga sistematic cu cei ce muncesc, de a-i consulta și a decide împreună cu ei în toate marile probleme ale țării întărește neîncetat comunicarea organică dintre partid și popor. Poporul a avut nenumărate prilejuri să se convingă că ce hotărăște partidul devine necondiționat faptă, ceea ce îndeamnă pe toți cetățenii să militeze neobosit pentru îndeplinirea exemplară — și aceasta cu convingerea întemeiată că ele sînt, în egală măsură, propriile lor bătălii, ai căror coautori se consideră pe drept.

Oare ce faptă ar putea evoca mai edificator unitatea monolitică dintre partid și popor decît extraordinara angajare în muncă a întregii noastre națiuni în actualul cincinal — ca de

altfel în întreaga perioadă a construcției socialiste — pentru înfăptuirea Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ? Orice inițiativă, orice proiect al partidului își găsește întotdeauna ecoul cuvenit în sufletul și conștiința poporului. Să ne gîndim, de pildă, la modul în care a răspuns și răspunde națiunea noastră sarcinilor stabilite prin programul suplimentar de creștere a producției industriale. Se știe, s-a stabilit suplimentarea planului cincinal cu cel puțin 100 miliarde lei. Ca un singur om, întreaga țară a răspuns : este posibil să atingem această nouă cotă a creșterii economice. Și iată că după numai un an de la lansarea acestui obiectiv mobilizator se conturează perspectiva realizării lui. Este neîndoielnic că asemenea performanțe nu se pot obține decît atunci cînd poporul este animat de o înaltă conștiință, cînd crede cu ardoare în ceva. Și poporul nostru crede cu ardoare în cuvîntul și înțelepciunea partidului său comunist.

Mai unită ca oricînd în jurul partidului, națiunea noastră abordează în cel de-al 35-lea an al libertății sale cote și mai îndrăznețe pe calea progresului, pregătindu-se să întîmpine cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, care va jalona un nou moment esențial în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, o etapă hotărîtoare în procesul trecerii României din stadiul de țară în curs de dezvoltare în acela de țară cu nivel mediu de dezvoltare economică. Partidul ne insuflă ferma credință că mergem pe drumul cel bun spre vîrfurile aspirațiilor noastre — și de pe culmile lor vom privi spre alte culmi mereu mai semețe, căci ne-am legat, prin tot ceea ce exprimă dragostea de patrie, să îndeplinim cea mai frumoasă urare făcută acestei țări : **„La trecuta-ți mare, mare viitor !"**

Desen de Traian VASAI

LA ORIZONT

ROMÂNIA

ȚARĂ CU

DEZVOLTARE MEDIE

„Ca urmare a dezvoltării armonioase a industriei și agriculturii – cele două sectoare de bază ale economiei noastre naționale – se va asigura creșterea mai accentuată a venitului național. Aceasta ne dă temei să apreciem că viitorul cincinal va marca un nou salt calitativ pe toate planurile vieții economice și sociale. România va depăși starea de țară în curs de dezvoltare, în accepțiunea contemporană a acestei noțiuni, trecînd la stadiul de țară cu o dezvoltare medie".

NICOLAE CEAUȘESCU

Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 a pus în fața națiunii noastre obiectivul ca **pînă în anul 1985 România să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare pentru a se înscrie în rîndul țărilor cu un nivel mediu de dezvoltare.** În acest context se cuvine să amintim faptul că Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, adoptat de Congresul al XI-lea, a stabilit drept țel fundamental în perspectiva anului 1990 **„apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii"**. Or, realizarea pînă în anul 1985 a unui nivel mediu de dezvoltare economică marchează un **mare pas** pe această cale, o etapă hotărîtoare în înfăptuirea acestui obiectiv.

Astăzi, la numai trei decenii și jumătate de la eliberare, partidul deschide poporului nostru orizonturi largi spre acei parametri care conferă oricărei națiuni un temeinic statut de **bunăstare și civilizație.** În viața multimilenară a unui popor, desigur, 35 de ani nu înseamnă mare lucru, am putea spune că ei sînt aidoma unui strop de apă într-un ocean. Pentru viața și destinul poporului român însă, cele peste trei decenii care au trecut de la Eliberare înseamnă extrem de mult ; acestea constituie o etapă de importanță cardinală în afirmarea poporului român, ca singurul stăpîn pe munca sa, pe destinele sale, o etapă hotărîtoare în făurirea unei vieți demne și prospere. O dovedește însăși evoluția multiplilor indicatori statistici, din ansamblul cărora am extras, în documentarul de față, cîțiva din cei mai semnificativi.

LA ORIZONT

ROMÂNIA

ȚARĂ CU

Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 a pus în fața națiunii noastre obiectivul ca **pînă în anul 1985 România să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare pentru a se înscrie în rîndul țărilor cu un nivel mediu de dezvoltare.** În acest context se cuvine să amintim faptul că Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, adoptat de Congresul al XI-lea, a stabilit drept țel fundamental în perspectiva anului 1990 **„apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii"**. Or, realizarea pînă în anul 1985 a unui nivel mediu de dezvoltare economică marchează un **mare pas** pe această cale, o etapă hotărîtoare în înfăptuirea acestui obiectiv.

„Ca urmare a dezvoltării armonioase a industriei și agriculturii – cele două sectoare de bază ale economiei noastre naționale – se va asigura creșterea mai accentuată a venitului național. Aceasta ne dă temei să apreciem că viitorul cincinal va marca un nou salt calitativ pe toate planurile vieții economice și sociale. România va depăși starea de țară în curs de dezvoltare, în accepțiunea contemporană a acestei noțiuni, trecînd la stadiul de țară cu o dezvoltare medie".

NICOLAE CEAUȘESCU

DEZVOLTARE MEDIE

Astăzi, la numai trei decenii și jumătate de la eliberare, partidul deschide poporului nostru orizonturi largi spre acei parametri care conferă oricărei națiuni un temeinic statut de **bunăstare și civilizație.** În viața multimilenară a unui popor, desigur, 35 de ani nu înseamnă mare lucru, am putea spune că ei sînt aidoma unui strop de apă într-un ocean. Pentru viața și destinul poporului român însă, cele peste trei decenii care au trecut de la Eliberare înseamnă extrem de mult ; acestea constituie o etapă de importanță cardinală în afirmarea poporului român, ca singurul stăpîn pe munca sa, pe destinele sale, o etapă hotărîtoare în făurirea unei vieți demne și prospere. O dovedește însăși evoluția multiplilor indicatori statistici, din ansamblul cărora am extras, în documentarul de față, cîțiva din cei mai semnificativi.

STRUCTURA POPULAȚIEI

DE UNDE AM PORNIT...

„Enciclopedia României" arată limpede care era condiția socială a țării noastre la sfîrșitul deceniului al patrulea, perioada cea mai „fertilă" a României burghezo-moșierești: *„România se caracterizează printr'o proporție covârșitoare de populație rurală. Din cei 18 052 900 locuitori, 14 420 700 locuitori sau 79,9% trăiesc în sate și numai un număr de 3 632 200 locuitori sau 20,1% sînt așezați în orașe... A ajuns mai mult decât un loc comun afirmația că «România este o țară eminamente agricolă». Astăzi încă, din cei 10 542 900 locuitori care constituiesc populația activă a țării noastre, un număr de 8 244 500 locuitori sau 78,2%, deci o proporție covârșitoare (subl. ns.), activează în exploatarea solului, adică în agricultura propriu-zisă și ramurile de ocupațiuni anexe, sau în directă legătură cu solul. Cât privește celelalte categorii de profesiuni, acestea sînt cu mult mai slab reprezentate... Populația activă angajată în industrie (în care se cuprind și toate exploatările în legătură cu subsolul: mine, saline, cariere, petrol, gaz natural etc.), deși ca valoare numerică urmează imediat după exploatarea solului, dă o proporție care reprezintă abia 7,2% din totalul populației active, deci se așează la o distanță considerabilă de agricultură în genere... Sprijiniți pe aceste constatări se poate susține că România poate fi definită din punct de vedere profesional prin : o populație covârșitoare agricolă cu un regim de exploatare primitiv familial, un grad de industrializare modest, încă insuficient..."* (Vol. III, pag. 45, 46).

...ȘI UNDE VOM AJUNGE ÎN 1985

Trecerea întregii puteri politice în mîinile poporului, condus de partidul clasei muncitoare, a generat schimbări fundamentale în toate planurile, componentele și structurile vieții economico-sociale. Amploarea și profunzimea mutațiilor intervenite se datoresc aplicării consecvente a politicii Partidului Comunist Român de construcție socialistă, bazată în principal pe forța dinamizatoare a industrializării. În ansamblul acestor mutații, semnificativă este, înainte de orice, evoluția populației pe medii.

Data recensământului	Populația totală	Mediu urban		Mediu rural	
		Nr. populației	% din total	Nr. populației	% din total
1948	15 872 624	3 713 139	23,4	12 159 485	76,6
1956	17 489 450	5 474 264	31,3	12 015 186	68,7
1966	19 103 163	7 305 714	38,2	11 797 449	61,8
1977	21 559 416	10 236 846	47,5	11 322 570	52,5

● Populația țării urmează să ajungă la circa 23,7 milioane locuitori în anul 1985, realizîndu-se un spor de peste 1,2 milioane locuitori față de 1980 ; PESTE 60 LA SUTĂ din populație va locui în anul 1985 în mediul urban.

Accelerarea procesului de urbanizare a avut loc în principal pe seama sporului natural al populației municipiilor și orașelor și a absorbției de forță de muncă din mediul rural, atît prin dezvoltarea localităților existente, cît și prin înființarea unui mare număr de orașe noi.

Perioada	Orașe noi create
1951—1955	19
1956—1965	12
1966—1976	53

● Azi, România numără 8 orașe cu peste 200 000 de locuitori, față de numai 1 în 1966, alte 10 localități avînd între 100 000—200 000 locuitori.

● În cursul actualului cincinal 129 de localități rurale vor deveni orașe agroindustriale.

● În perioada 1981—1985 se vor realiza circa 140 noi centre agroindustriale, dotate corespunzător cu utilitățile tehnico-edilitare și social-culturale.

Urbanizarea constituie numai unul din planurile pe care se manifestă prefacerile sociale generate de industrializare. O altă latură a acestor prefaceri este **modificarea substanțială a repartizării populației active pe principalele sectoare de activitate economică.**

(în procente)

	1950	1965	1970	1975	1980	1985
Total populație activă, din care în :	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
agricultură și silvicultură	74,3	56,7	49,3	38,7	29,0	21,0
industrie și construcții	14,2	25,5	30,8	38,1	46,0	53,0
comerț, transport, servicii, învățămînt cultură, administrație etc.	11,5	17,8	19,9	23,2	25,0	26,0

● ÎN CURSUL ACTUALULUI CINCINAL, POPULAȚIA OCUPATĂ ÎN INDUSTRIE VA DEPĂȘI PENTRU PRIMA DATĂ ÎN ISTORIA ȚĂRII PE CEA OCUPATĂ ÎN AGRICULTURĂ.

Din datele prezentate se remarcă faptul că împărțirea populației României pe medii consemnează menținerea încă a unei ușoare predominări a populației rurale asupra celei urbane, în timp ce structura ei pe ramuri de activitate economică evidențiază că ponderea celor ocupați în sferele neagricole a trecut de pe acum pragul a 60 la sută. „Nesincronizarea" se datorează efectelor profund transformatoare ale industrializării, diversificării de activități pe care aceasta o atrage după sine, avînd drept urmare faptul că nu toți acei care muncesc în zonele rurale sînt ocupați efectiv în agricultură, că s-a schimbat profilul însuși al satului românesc de astăzi, unde activitățile agricole se împletesc cu altele neagricole.

Ținînd seama de ritmul alert al schimbărilor care vor surveni în cursul cincinalului actual și al celui viitor, se poate trage lesne concluzia că structura populației active din economia noastră va căpăta în anii 1981—1985 tot mai mult o configurație modernă, eficientă, specifică țărilor avansate din punct de vedere economic.

Industrializarea accelerată a țării a determinat creșterea vertiginoasă a personalului muncitor din economie.

(mii persoane)

	1950	1970	1977	1980 *)
Populația ocupată, din care :	8 377,2	9 875,0	10 264,3	10 400,0
personal muncitor	2 123,0	5 108,7	6 740,2	7 420

*) Prevederi.

● Dacă în 1950 personalul muncitor reprezenta abia 25,3 la sută din totalul populației ocupate, ponderea sa a sporit la CIRCA 66 LA SUTĂ în 1977, ajungînd la PESTE 71 LA SUTĂ în 1980.

● Numărul personalului muncitor va ajunge la 8 150—8 450 mii în cincinalul 1981—1985, reprezentînd CIRCA 75 LA SUTĂ din totalul populației ocupate.

Sporirea personalului muncitor din economie a fost și este tot mai pregnant însoțită de adînci prefaceri calitative.

EVOLUȚIA PERSONALULUI ÎN FUNCȚIE DE STUDII

(în procente)

	1950	1970	1976
TOTAL PERSONAL, din care :	100	100	100
— cu studii superioare	3,7	6,2	7,6
— cu studii medii postgenerale	9,5	41,0	53,0
— cu studii generale	76,8	52,8	39,4

● Dacă în 1950 numărul mediu de ani de instrucție pe o persoană a fost de 4,9, în anul 1977 durata medie de instruire s-a ridicat la PESTE 10 ANI.

● Stocul de învățămînt calculat în funcție de numărul absolvenților diferitelor școli în decursul celor peste trei decenii de construcție socialistă a sporit de la 6,1 clase pe absolvent în 1950, la APROAPE 12 CLASE în 1977, ceea ce situează țara noastră în rîndul celor mai dezvoltate țări din punct de vedere al gradului de instruire a forței de muncă.

● Ponderea muncitorilor calificați în totalul muncitorilor ajunsese în 1976 la peste 82 LA SUTĂ pe întreaga economie națională și la 87 LA SUTĂ în industrie.

INVESTIȚIILE

DE UNDE AM PORNIT...

Apelăm la aceeași sursă, „Enciclopedia României": *„Noi însă nici n'am dispus de capitaluri, nici n'am controlat pe cel străin, — care a venit năvalnic într-o țară bogată ca a noastră în care totul era de făcut — nici nu ne-am străduit a încuraja cândva, pe bază de politică de stat, formarea capitalului românesc... Cu bugete de patruzeci miliarde lei din care nici zece la sută nu se folosesc în investiții producătoare de sporuri de venituri, ar trece încă multe zeci de ani până să ne închegăm economiceşte... La întocmirea fiecărui buget se cere cutărui sau cutărui departament să renunțe la investiții* indispensabile *(subl. ns.) în folosul altora, dintr'un alt sector de activitate, ca și cum un om ar putea spune piciorului stâng : «anul acesta nu te pot nici hrăni, nici încălța și îmbrăca pentru că puținii bani ce-i am, îi rezerv pentru piciorul drept și brațe» !"* (Vol. III, pag. 823, 221).

...ȘI UNDE VOM AJUNGE ÎN 1985

Încă în plină luptă cu forțele reacțiunii, în plină confruntare cu foametea și sărăcia de după război, partidul nostru a văzut în industrializare drept calea unică și sigură de ridicare a prosperității țării și îmbunătățire a condițiilor de viață ale maselor. În această direcție fundamentală au fost orientate consecvent și sistematic, în anii construcției socialiste, toate resursele materiale și bănești ale societății. Semnificativ în acest sens este însuși modul de utilizare a venitului național.

Perioada	Venitul național utilizat	Pentru	
		Fondul de acumulare	Fondul de consum
1951—1955	100	17,6	82,4
1956—1960	100	16,0	84,0
1961—1965	100	24,3	75,7
1966—1970	100	28,8	71,2
1971—1975	100	34,1	65,9
1976—1980	100	33—34	66—67
1981—1985	100	30—33	67—70

Alocarea unei rate înalte pentru fondul de acumulare a determinat creșterea mai rapidă a volumului absolut al venitului național, ceea ce a atras după sine și amplificarea ritmului de creștere a fondului de consum. Tocmai opțiunea partidului nostru, determinată în mod științific, de a se aloca o cotă însemnată din venitul național pentru fondul de dezvoltare a permis realizarea, cincinal după cincinal, a unor programe de investiții fără precedent, concomitent cu asigurarea mijloacelor necesare creșterii bunăstării poporului. Pentru țara noastră efortul susținut în domeniul investițiilor a constituit și constituie încă o cerință vitală, aceasta fiind singura cale viabilă pentru lichidarea rămânerii în urmă moștenite de la regimul burghezo-moșieresc, pentru ridicarea țării noastre, încă în cursul cincinalului viitor, în rîndul statelor cu un nivel mediu de dezvoltare economică.

INVESTIȚII TOTALE ÎN ECONOMIE (în miliarde lei)

peste 162	199,7	330,8
1951—1960	1961—1965	1966—1970
549	peste 1 000	circa 1 400
1971—1975	1976—1980	1981—1985

● Cincinalul viitor prevede un volum de investiții tot atît de mare cît cel înfăptuit în întreaga perioadă 1951—1976, adică în mai bine de un sfert de secol de construcție socialistă.

● CIRCA 90 LA SUTĂ din fondurile de investiții au fost consacrate pînă acum dezvoltării ramurilor producției materiale.

● Din totalul fondurilor fixe aflate în funcțiune în prezent PESTE 68 LA SUTĂ au fost puse în funcțiune în ultimul deceniu.

● În cincinalul 1981—1985 producției materiale îi va fi destinat aproape 85 LA SUTĂ din volumul investițiilor; ponderea covîrșitoare va continua să revină industriei și, în cadrul acesteia, cu prioritate, metalurgiei, construcției de mașini și chimiei.

INDUSTRIA

DE UNDE AM PORNIT...

„Enciclopedia României" precizează: *„După statistica americană, la 1949 pentru fiecare lucrător industrial revenea, în medie, o investiție de 525 dolari, iar în anul 1914 o valoare de 3 420 dolari; la noi în țară (subl. autorului), în anul 1902 un lucrător era ajutat în industria noastră de transformare de 1,13 cai putere, iar astăzi (adică la sfîrșitul deceniului patru n.n.) de 2,53 cai putere... România deține încă o infimă parte din producția industrială mondială și producția industrială pe cap de locuitor este la noi atît de mică, încît posibilitățile noastre de mărire a gradului de intensitate industrială sînt foarte vaste... În concluzie, agricultura este și rămîne temelia economiei românești"*. (Vol. III, pag. 825, 830). Potrivit aceleiași surse, producția industrială pe cap de locuitor era de 14 ori mai mică decît în S.U.A., de aproape 12 ori ca în Anglia și de aproape 9 ori față de Germania, de peste 7 ori față de Franța.

...ȘI UNDE VOM AJUNGE ÎN 1985

Insurecția din august 1944 a găsit industria țării noastre într-o situație extrem de precară. O mare parte a capacităților productive — atîtea cîte existau — fuseseră serios afectate de distrugerile războiului. Astfel, producția industrială în ansamblul ei nu mai reprezenta, la Eliberarea țării, decît 40—50 la sută din nivelul antebelic. Între primele opțiuni ale partidului nostru s-a numărat industrializarea țării. Datorită efortului intens și sistematic depus de întregul nostru popor, sub conducerea partidului, România a devenit în numai cîteva decenii o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică în plină dezvoltare și modernizare, pe baza generalizării celor mai noi cuceriri ale revoluției științifice și tehnice contemporane.

EVOLUȚIA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE (1950=100%)

340	1 100	2 600	3 600	5 520—5 700 *)
1960	1970	1977	1980	1985

*) Cifre estimative calculate potrivit sporurilor preconizate în „Orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985".

● Cu o creștere medie anuală a producției industriale de 12,9 la sută în perioada 1951—1975, 11,5 la sută în anii actualului cincinal și 9,0—9,3 la sută în cincinalul viitor, **ROMÂNIA SE PLASEAZĂ PRINTRE ȚĂRILE CU RITMURILE CELE MAI RIDICATE PE PLAN MONDIAL.**

În dezvoltarea producției industriale ritmuri deosebit de înalte au înregistrat și vor înregistra în continuare ramurile de bază — metalurgia, construcția de mașini, chimia.

Afirmarea mai puternică a factorilor calitativi în dezvoltarea noastră economică, și cu deosebire în cea industrială, este condiționată în mare măsură de cibernetizarea proceselor de producție. În acest context se înscrie realizarea instalației „Sicap 478", prin care se asigură supravegherea de la distanță a mașinilor și utilajelor, cît și prelucrarea automată a datelor rezultate din desfășurarea activității productive.

(1950=100%)

	1960	1970	1977	Ritm mediu anual de creștere 1951—1977
Energie electrică și termică	424	23 ori	42 ori	14,9
Metalurgia feroasă	378	12 ori	26 ori	12,9
Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	585	27 ori	79 ori	17,6
Chimie	658	54 ori	149 ori	20,4

● La sfîrșitul actualului cincinal ponderea construcțiilor de mașini și chimiei în ansamblul producției industriale se va ridica la APROAPE 50 LA SUTĂ; în cincinalul 1981—1985, singură, industria construcțiilor de mașini va asigura CIRCA 36 LA SUTĂ din volumul producției industriale a țării.

O expresie elocventă a dinamismului industriei noastre o constituie și evoluția producției principalelor produse pe locuitor.

Produsul	U/m	1938	1960	1977
Energie electrică	kWh	72	416	2 764
Cărbune	kg	181	444	1 346
Fontă	kg	9	55	359
Oțel	kg	18	98	529
Laminate finite pline din oțel	kg	20	68	387
Mașini-unelte pentru prelucrat metale	buc/10 000 locuitori	—	2	14
Tractoare	buc/10 000 locuitori	—	9	27
Îngrășăminte chimice (100% substanță activă)	kg	—	4	91
Acid sulfuric (100%)	kg	3	12	70
Fire și fibre chimice	kg	0,1	0,2	8
Aparate de radio	buc/1 000 locuitori	—	9	34
Frigidere	buc/1 000 locuitori	—	1	19
Țesături	mp	8	18	49
Tricotaje	buc.	—	2	12
Zahăr	kg	6	21	33

Revelatoare pentru marile progrese înregistrate în dezvoltarea industriei noastre este comparația producției pe locuitor cu nivelurile atinse într-o seamă de țări dezvoltate din punct de vedere economic.

Țara	Anii	Energie electrică	Oțel	Zahăr
		kWh	kg	kg
România	1950	130	34	5
	1975	2529	449	24
	1980 *)	3517	770	45
Anglia	1950	1251	327	14
	1975	4864	359	12,9
Austria	1950	916	137	22,9
	1975	4682	598	66,5
Ceho-slovacia	1950	749	252	68,4
	1975	4005	978	56,8
Franța	1950	791	207	21,9
	1975	3362	408	61,2
R.D.G.	1950	1059	69	36,6
	1975	5015	384	43,3
R.F.G.	1950	929	253	21,7
	1975	4881	654	40,6
Italia	1950	528	50	15,2
	1975	2594	391	26,0
Japonia	1950	541	58	0,4
	1975	4303	925	4,2

*) Prevederi

Datele de mai sus relevă că, dacă în 1950 decalajele la producția pe locuitor dintre țara noastră și o serie de țări dezvoltate erau de regulă de 4—14 ori, pînă în anul 1980 se va realiza atenuarea simțitoare a acestora și chiar eliminarea lor, într-o seamă de situații. Ritmurile rapide de dezvoltare a industriei preconizate în cincinalul viitor ne permit ca pînă în 1985 să ne aliniem ferm în ce privește producția pe locuitor în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare economică și, în multe privințe — oțel, mașini și utilaje, îngrășăminte chimice, mase plastice, fire și fibre sintetice, uleiu, zahăr etc. — să atingem chiar nivelul producției pe locuitor din țările avansate economic. Este demn de reținut faptul că **totalitatea ritmurilor prevăzute pentru cincinalul 1981—1985 depășesc sensibil pe cele înregistrate în prezent în țările dezvoltate din punct de vedere economic și ele rămîn net superioare chiar și celor mai optimiste previziuni cu privire la creșterea economică, în țările capitaliste dezvoltate în anii următori.**

Creșterea cantitativă a producției are loc concomitent cu îmbunătățirea calitativă simțitoare a structurii sale, proces temeinic afirmat cu deosebire după Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului. Iată, de pildă, cum a evoluat în perioada 1951—1976 structura producției de oțel.

(în procente)

	1950	1965	1976
Oțel	100	100	100
— oțel Martin	94,4	91,8	44,7
— oțel electric	5,6	8,2	13,8
— oțel convertizor	—	—	41,5
Din total : oțel aliat	—	5,6	8,5

● Oțelurile carbon de calitate și slab aliate vor reprezenta PESTE 50 LA SUTĂ din producția de oțel a anului 1980, față de 42 la sută în 1975 și 32 la sută în 1970.

● În cincinalul viitor se va acorda o atenție sporită lărgirii fabricației oțelurilor de înaltă calitate : oțeluri inoxidabile și refractare, pentru subramurile de vîrf ale industriei construcțiilor de mașini — aeronautică, construcția de centrale atomice etc.

● Industria construcțiilor de mașini asigură în prezent din producția internă CIRCA 80 LA SUTĂ din necesarul de mașini, utilaje și instalații ale economiei naționale, față de numai circa 50 la sută în anul 1950.

AGRICULTURA

DE UNDE AM PORNIT...

Despre starea deplorabilă a agriculturii antebelice, „Enciclopedia României" relatează lapidar :

„În 1938 rămâne adevărat ceea ce a scris I.G. Duca în 1902 : «Trebuie căutată soluția chestiei agrare în ameliorarea soartei țăranilor». În regiunea Mississippi, cu munca pe două zile, un negru își poate cumpăra o pereche de ghete, iar la noi un țăran ar trebui să muncească 45 de zile... Când o familie rurală, în trei sferturi de țară, are un venit anual mijlociu brut de circa 7 000 lei și, uneori, chiar mai redus, pînă la 2 000 lei ; când sînt 37 la sută din gospodăriile rurale care nu au nici măcar o vită trăgătoare, este de prisos a-i demonstra foloasele motocultivării sau ale luminatului cu electricitate... Atunci când sute de familii de abia au, acum, după 20 de ani de la expropriere, câte 2 sau 3 pogoane pe care sînt forțați să cultive mai multe feluri de plante, fără îndoială că cei mai înimoși agronomi și cele mai frumoase loturi demonstrative nu vor avea decât un rezultat fără importanță, producând în schimb o mare cheltuială statului". (Vol. III, pag. 223, 224).

Aceasta era peisajul agriculturii în România „eminamente agrară".

...ȘI UNDE VOM AJUNGE ÎN 1985

„Chestiunea agrară" și-a găsit deplină și definitivă rezolvare odată cu trecerea la organizarea pe baze socialiste a agriculturii, în urma hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949. Cele aproape trei decenii care au trecut de la acea istorică plenară confirmă strălucit justețea politicii agrare a partidului nostru.

PRODUCȚIA GLOBALĂ AGRICOLĂ

(1950 = 100%)

1965	1977	1980
193	337	374—427

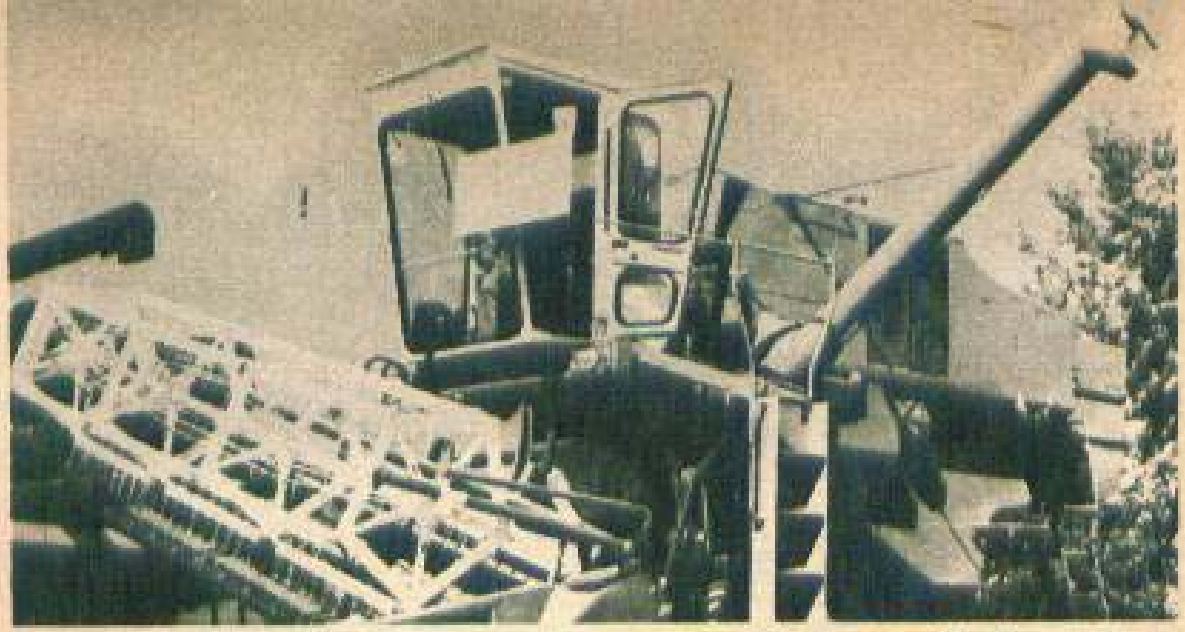

O direcție esențială în dezvoltarea intensivă a agriculturii noastre o constituie creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole. Pe această linie se înscrie fabricarea combinei „Gloria C.P.-12" destinată lucrărilor agricole pe terenurile în pantă — produs medaliat cu aur anul trecut, la târgurile internaționale de la Brno și Zagreb.

● Se remarcă net creșterea simțitoare a producției agricole după încheierea cooperativizării, în anul 1962. Dacă în intervalul 1951—1965, deci în 15 ani, producția globală agricolă a sporit doar cu 93 la sută, în anul 1977, deci după circa un deceniu, cînd s-a trecut hotărît la crearea unei agriculturi complexe și tot mai intensive, nivelul producției era mai mare de aproape 3,4 ori ca în 1950.

● În perioada 1951—1977 producția agricolă a sporit cu un ritm mediu de 4,6 LA SUTĂ, față de numai 1 la sută în perioada 1929—1938.

● În cincinalul 1981—1985 producția globală agricolă va spori cu 23—25 LA SUTĂ, față de nivelul preconizat pentru actualul cincinal, adică cu un ritm mediu anual de 4,2—4,5 LA SUTĂ — unul dintre cele mai înalte ritmuri din lume, pe care multe țări nu-l înregistrează curent nici în domeniul industriei.

Semnificativă pentru progresele agriculturii noastre socialiste este evoluția producțiilor medii la hectar.

(în chintale)

	1950	1965	1977
Grîu și secară	8,0	19,7	28,2
Orz	6,1	20,9	31,2
Porumb	7,4	17,8	30,4
Floarea-soarelui	4,2	12,2	15,7
Cartofi	69,5	72,9	137,3
Sfeclă de zahăr	81,3	158,7	245,4

1 chintal = 100 kg

Progresele obținute în ultimii 10—12 ani, cu deosebire în cincinalul trecut, realizarea prevederilor mobilizatoare din actualul cincinal creează posibilitatea apropierii sensibile de țările cu o agricultură intensivă de mare randament.

Iată o situație comparativă a randamentelor medii la hectar, la două culturi de bază : grîu și porumb.
(în chintale)

	România			Austria		Canada		Cehoslovacia		Franța		R.F.G.	
	1965	1975	1980*)	1965	1975	1965	1975	1965	1975	1965	1975	1965	1975
Grîu	18,7	20,6	30—31,5	24,0	35,0	15,4	18,0	24,1	35,5	32,6	38,9	30,8	44,7
Porumb	17,8	27,8	35—38	37,3	68,2	50,1	57,3	27,9	54,9	39,8	41,0	35,9	55,3

*) Nivel prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R.

Cîtadela tractorului românesc — Brașov — are demni urmași. Între aceștia se înscrie și Întreprinderea de tractoare și mașini agricole din Craiova, unde a fost fabricat tractorul A-1 800, produs ce s-a bucurat de bune aprecieri în cadrul ultimei ediții a Tîrgului internațional de la București.

● Măsurile suplimentare adoptate de Conferința Națională vizează dezvoltarea mai intensă a agriculturii în actualul cincinal, realizarea unei recolte sporite, astfel încît **pînă în 1980 să se obțină o producție de cereale de 1 000 kg pe locuitor, iar pînă în 1985 de circa 1 200 kg,** ceea ce corespunde unei producții totale de cereale de **28—29 MILIOANE** tone.

● Se va intensifica dezvoltarea zootehniei, ponderea producției animaliere urmînd să ajungă în 1985 la **44—45 LA SUTĂ** din totalul producției agricole, față de 43 la sută în anul 1977.

● Investițiile alocate agriculturii în actualul cincinal totalizează **PESTE 120 MILIARDE,** aproape

tot atît cît s-a investit în deceniul 1966—1975.

● Volumul de investiții din cincinalul 1981—1965 va fi cu CIRCA 40 LA SUTĂ mai mare în comparație cu cincinalul actual.

Investițiile masive au asigurat dezvoltarea și modernizarea simțitoare a bazei tehnico-materiale.

	1950	1965	1977
Numărul tractoarelor fizice	13 713	81 356	138 549
Îngrășăminte chimice folosite — mii tone substanță activă	5,9	266,4	1 025,0
Suprafața amenajată pentru irigații (ha)	42 500	222 600	1 690 700

● În 1977 reveneau 71 HA teren arabil pe un tractor fizic, față de 684 ha în anul 1950.

● Cantitatea de îngrășăminte chimice ce revin pe un ha teren arabil totaliza 105 KG în 1977, față de 27 kg în 1965.

● Suprafața amenajată pentru irigații va ajunge la 4 MILIOANE HA în cincinalul viitor.

COMERȚUL EXTERIOR

DE UNDE AM PORNIT...

„Enciclopedia României" înfățișează și în această privință o situație cît se poate de limpede: *„Exportul produselor agricole vegetale și animale a constituit întotdeauna principalul «post» din exportul țării noastre... Valoarea exportului producției exploatărilor agricole și celor înrudite se ridică la 37 la sută. Restul din valoarea totală a exportului este dat de lemn și de produsele petrolifere. Abstracție făcînd de petrol, industria propriu-zisă nu înregistrează aproape nimic la export".*

Față de o asemenea stare de lucruri, total anormală, diriguitorii din acea vreme nu găseau nimic mai bun de făcut decît să invoce patetic: *„În schimbul internațional agricultura este specialitatea noastră... multă vreme încă puterea noastră economică va sta în agricultură".* (Vol. III, pag. 315, 295).

...ȘI UNDE VOM AJUNGE ÎN 1985

Mutațiile survenite în structura economiei naționale ca urmare a industrializării rapide a țării au determinat schimbări esențiale și în evoluția comerțului nostru exterior. Înainte de orice se remarcă o puternică intensificare a participării României socialiste la diviziunea internațională a muncii, lărgirea considerabilă a volumului comerțului nostru exterior.

VOLUMUL TOTAL AL COMERȚULUI EXTERIOR

100	26 ori
1950	1977

● Numărul țărilor cu care România întreține relații economice — comerciale și de cooperare — a crescut de la 29 în 1950 la peste 140 în 1978.

● **Ritm alert de creștere în cincinalul viitor.** În anii 1981—1985 se prevede o sporire a volumului total al comerțului exterior cu 58—63 LA SUTĂ față de actualul cincinal. Ritmul mediu de creștere a comerțului exterior — 9,6—10,3 LA SUTĂ — va fi superior celui al producției industriale.

● În extinderea activității de comerț exterior un aport deosebit îl va avea dezvoltarea cooperării și specializării în producție.

● În perioada 1951—1977, exportul total a crescut de 27 ORI, de la 1,27 miliarde lei valută la aproape 35 miliarde lei valută. Deosebit de expresivă pentru caracterizarea progreselor înregistrate în anii construcției socialiste este evoluția structurii exportului.

STRUCTURA EXPORTULUI PE GRUPE DE MĂRFURI
(în procente)

	1950	1965	1977
Combustibili, materii prime nealimentare, metale, materiale de construcții	67,1	42,3	29,3
Mașini, utilaje și mijloace de transport	4,2	18,8	26,8
Produse chimice, cauciuc, îngrășăminte	1,7	6,4	8,5
Mărfuri industriale de larg consum	1,3	11,0	16,6
Materii prime pentru producția mărfurilor alimentare	11,6	7,6	5,9

● În cincinalul viitor, în cadrul exporturilor vor interveni importante modificări structurale ; industria construcțiilor de mașini și industria chimică vor deține în anul 1985 peste 55 LA SUTA din volumul total al exportului, situație definitorie țărilor cu un nivel mediu de dezvoltare.

Structura importului pe grupe de mărfuri dezvăluie, de asemenea, accentuarea proceselor calitative tipice țărilor cu o economie modernă, eficientă.

	1950	1965	1977
Combustibili, materii prime nealimentare, metale, materiale de construcții	46	43,9	46,0
Mașini, utilaje și mijloace de transport	38,3	39,9	36,7
Produse chimice, cauciuc, îngrășăminte	4,5	6,3	6,2
Mărfuri industriale de larg consum	10,2	6,7	3,9
Mărfuri alimentare	0,3	2,4	2,1
Materii prime pentru producția mărfurilor alimentare	0,7	0,8	4,9

Dezvoltarea industriei românești constructoare de mașini permite, în prezent, acoperirea într-o proporție din ce în ce mai mare a necesarului intern de mașini și utilaje din producția proprie. În același timp însă, trebuie avut în vedere faptul că progresul tehnic, tendințele de diversificare a proceselor industriale și de specializare tehnologică în construcția de mașini fac ca numărul de tipodimensiuni de mașini necesare utilării economiei să devină extrem de mare. În aceste condiții, pe plan mondial, principalii producători de mașini și utilaje sînt, concomitent, și mari importatori de asemenea produse. Înscrierea României într-o asemenea tendință a fluxurilor apare deci ca un fenomen firesc, pe măsura procesului de industrializare.

VENITUL NAȚIONAL

DE UNDE AM PORNIT...

Potențialul industrial minor, dotarea tehnică slabă, starea precară în care se afla agricultura României burghezo-moșierești determinau o creștere extrem de lentă a venitului național. Este binecunoscut faptul că venitul național pe locuitor dinainte de război înregistra în țara noastră abia 80 de dolari, nivel ce situa România pe ultimele locuri în statisticile internaționale. „Enciclopedia României" conține și în această privință mărturii revelatoare : *„Economiștii străini, calculînd venitul național al diferitelor țări europene, au stabilit că venitul mediu pe cap de locuitor în anii 1925—34 — exprimat în dolari de o putere de cumpărare unificată — este maximum pentru Anglia și minimum pentru România. România este astfel depășită în nivelul venitului național chiar și de țări sărace...."*. (Vol. IV, pag. 879).

...ȘI UNDE VOM AJUNGE ÎN 1985

Trecerea mijloacelor de producție în mîinile poporului a creat premisele pentru sporirea rapidă a venitului național prin valorificarea superioară a resurselor materiale ale țării. Efortul susținut de industrializare a țării, pe baza celor mai noi cuceriri ale progresului tehnic contemporan, a asigurat o bază trainică amplificării accelerate a venitului național.

VENITUL NAȚIONAL

(în miliarde lei)

1950	1965	1975	1977	1980
35	146	362	431,7 *)	580—610

*) Nivelul din 1977 este exprimat în prețurile existente la 1 I 1977.

● În cincinalul 1981—1985 ritmul mediu anual de creștere va fi de 8,6—9,6 LA SUTĂ ; potrivit acestor ritmuri, se estimează că în 1985 venitul național va atinge peste 960 miliarde lei, adică va fi de peste 27 DE ORI mai mare ca în 1950.

● La începutul actualului deceniu România înregistra un venit național pe locuitor de numai 500—600 dolari, ajungînd în anul 1975 la 1 000 dolari, ceea ce corespunde unui produs național brut pe locuitor de circa 1 250 dolari, parametru ce situa țara noastră în grupul superior al țărilor în curs de dezvoltare.

● Potrivit Hotărîrii Conferinței Naționale a P.C.R., pînă în anul 1985 se va realiza un venit național de 2 400—2 500 DOLARI pe locuitor, sau un produs național brut pe locuitor de circa 3 000 dolari, creîndu-se astfel condiții ca România să depășească stadiul de

țară în curs de dezvoltare, devenind o țară cu nivel mediu de dezvoltare.

Estimînd, pe baza realităților de pînă acum, că cele 20 de țări dezvoltate care au avut în 1975 un produs național brut pe locuitor de peste 3 500 dolari (în prețuri curente) vor înregistra pînă în 1985 un ritm mediu anual de creștere la acest indicator de 2,5 la sută, raportul între nivelul P.N.B. al României față de media acestor țări se va reduce de la 4,5—5 ori, cît era în 1975, la 1,5—2 ori.

Pîrghia esențială în creșterea rapidă a venitului național a constituit-o și o constituie sporirea susținută a productivității muncii sociale.

EVOLUȚIA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII SOCIALE

(1950 = 100%)

235	508	902
1960	1970	1976

● În cincinalul viitor circa 90 LA SUTĂ din sporul venitului național urmează să se obțină prin creșterea productivității muncii sociale.

● **Cincinalul 1971—1975 a constituit momentul de cotitură cînd, pentru prima oară, ritmul de creștere a venitului național l-a devansat pe cel al produsului social.** Acesta a fost momentul trecerii de la dezvoltarea extensivă a economiei către faza dezvoltării intensive, proces evidențiat în cincinalul actual, cînd se înregistrează o accelerare simțitoare a dinamicii venitului național în comparație cu cea a produsului social.

Izvorul creșterii rapide a venitului național îl constituie reducerea sistematică a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social.

(în procente)

Anii	total
1970	59,5
1971	58,8
1972	58,7
1973	58,6
1974	58,2
1975	58,1
1976	57,9
1977	59,0 *)
1981—1985	53—54

***) Prețuri curente la 1 I 1977 : pînă în 1976 prevederile sînt calculate în prețuri comparabile — 1963.**

● La nivelul anului 1980, scăderea cu un singur procent a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social echivalează cu un venit național suplimentar de circa 14 MILIARDE LEI.

NIVELUL DE TRAI

DE UNDE AM PORNIT...

Să mai răsfoim încă o dată paginile „Enciclopediei României" : *„Populația rurală și aceea dela periferia orașelor se află într'o stare materială extrem de precară. Mortalitatea este foarte ridicată. Bolile sociale au luat o întindere îngrijorătoare... Chiar dacă ar fi doctori în sate și chiar dacă ar da consultații gratuite, și încă efectele ar fi reduse cînd, bolnavii, din lipsă materială, nu pot nici să se hrănească cum se cade, nici să cumpere medicamente, nici măcar să urmeze o anumită igienă etc...*

Din 3 078 820 locuințe rurale, un milion sînt case de pămînt (subl. aut.), iar 100 000 bordeie (adică îngropate în pămînt). Din cele trei milioane de locuințe 600 000 au simple bucăți de geam fixate în pereți, iar 800 000 sînt acoperite cu trestie sau cu paie și, în fine, două milioane nu au podea. Dacă aceasta este situația generală, socotind că sînt regiuni cu standard de viață mai ridicat, se poate ușor vedea că avem regiuni întinse în stare de mare mizerie. Și acum cîteva cifre asupra alimentației populației noas-

tre în 1937 : consumul de carne anual pe locuitor 3,4 kilograme, iar grâu 323 grame pe zi. (Vol. III. pag. 223, 224).

...ȘI UNDE VOM AJUNGE ÎN 1985

Trecerea, mai intîi, a intregii puteri politice și apoi și a tuturor bogățiilor țării în mîinile celor ce muncesc a deschis perspectiva unei vieți noi, pentru toți locuitorii țării. La chemarea partidului, poporul intreg s-a ridicat ca un singur om, muncind din răsputeri, cu convingerea că pentru el și numai pentru el muncește. Astăzi, după trei decenii și jumătate de la Eliberare, roadele acestei munci neobosite se văd din plin pe toate planurile bunăstării oamenilor muncii.

VENITURILE GLOBALE ALE POPULAȚIEI

— miliarde lei —

33,5	87,0	167,1	247,3	289,5	370 *)
1950	1960	1970	1975	1977	1980

*) Prevederi

● În perioada 1951—1977 veniturile globale ale populației au sporit de PESTE 8,6 ORI, iar pînă în 1980 vor fi de CIRCA 11 ORI mai mari.

● Veniturile globale ce revin în medie pe o familie au sporit, în același interval de timp, de APROAPE 5,8 ORI ; se estimează o creștere de aproape 7,2 ORI pînă în 1980.

RETRIBUȚIA MEDIE NETĂ A PERSONALULUI MUNCITOR

(lei, lunar)

337	802	1 289	1 595	2 060	2 238
1959	1960	1970	1975	1978	1980

● În 1978, la încheierea primei etape de majorare din actualul cincinal, retribuția medie netă era de 6,1 ORI mai mare ca în 1950 ; pînă în 1980, cînd se va încheia etapa a doua de majorare a retribuțiilor, se va ajunge la o creștere de 6,6 ORI.

● Veniturile din retribuirea muncii personalului muncitor au sporit în perioada 1951—1977 de la 10,1 miliarde la 153,5 MILIARDE lei, adică de 15,2 ORI ; în 1980 acestea vor atinge PESTE 215 MILIARDE lei, ceea ce reprezintă o creștere de PESTE 21 DE ORI față de 1950.

● La sfîrșitul anului 1977, din inițiativa secretarului general al partidului, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a hotărît reeșalonarea retribuțiilor, astfel încît etapa întîi a majorării s-a încheiat la 1 iunie și nu la 1 septembrie 1978 ; prin această devansare, oamenii muncii au obținut un plus de venituri totalizînd 2,1 MILIARDE LEI.

● Ca urmare a unei politici sănătoase de prețuri, retribuția medie reală va crește pînă în 1980 cu CIRCA 32 LA SUTĂ, față de 18—20 la sută cît se stabilise inițial.

VENITURILE NOMINALE NETE ALE ȚĂRANILOR OBȚINUTE DIN MUNCA ÎN C.A.P. ȘI GOSPODĂRIILE PERSONALE PE O PERSOANĂ ACTIVĂ

(lei lunar)

1950	1960	1970	1975	1977	1980 *)
167	462	571	990	1 195	1 340 *)

*) Prevederi

● În 1976 s-a introdus sistemul de pensii și pentru țăranii cooperatori, pensia acestora fiind în mai multe rînduri majorată. **De la 1 ianuarie 1978 s-a generalizat sistemul de pensii prin acordarea de pensii și țăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate.**

VENITURILE OBȚINUTE DE POPULAȚIE DIN FONDURILE SOCIALE DE CONSUM (RETRIBUȚIA SOCIALĂ)

(în miliarde lei)

1950	1960	1970	1975	1977	1980 *)
3,5	14,3	37,4	57,4	64,7	82,4 *)

*) Prevederi

● În 1980 fondurile sociale de consum vor fi de 23,5 ORI mai mari ca în 1950.

● Fondurile sociale de consum ce revin pe o familie au sporit de la 772 lei, în 1950, la 9 563 LEI în 1977; pînă la sfîrșitul actualului cincinal aceste fonduri vor ajunge la APROAPE 11 770 LEI, ceea ce reprezintă o creștere de PESTE 15 ORI față de 1950.

EVOLUȚIA PRINCIPALELOR CHELTUIELI DIN FONDURILE SOCIALE DE CONSUM

(în miliarde lei)

	1950	1960	1970	1977	1980
Învățămînt	1,3	3,5	9,2	15,3	17,7
Sănătate	0,6	3,0	6,9	11,7	13,4
Ajutoare de stat pentru copii	0,1	1,7	4,2	7,7	12,8
Pensii (inclusiv CAP)	0,6	3,5	11,1	19,9	26,6

● Fondurile sociale de consum vor continua să crească simțitor în viitorul cincinal, asigurînd majorarea tuturor categoriilor de pensii și alocației pentru copii, precum și a cheltuielilor de învățămînt, ocrotirea sănătății, odihnă, cultură. Pensia medie reală de asigurări sociale, de exemplu, va crește cu 15—16 la sută, iar alocația medie reală ce revine pe un copil cu circa 20 la sută.

Creșterea rapidă a producției industriale și agricole, sporirea veniturilor reale ale populației, îmbunătățirea simțitoare a structurii fondului de marfă au determinat însemnate modificări cantitative și calitative în consumul populației de bunuri alimentare și nealimentare, precum și de servicii, relevînd un progres substanțial în satisfacerea necesităților materiale și spirituale ale întregului popor.

EVOLUȚIA CONSUMULUI MEDIU ANUAL DE BUNURI ALIMENTARE ȘI INDUSTRIALE PE UN LOCUITOR

	U.M.	1950	1965	1975	1977	1980 *)
Carne și produse din carne	kg	16,7	26,6	45,7	51,9	57,0
Lapte și produse din lapte (exclusiv untul)	l	107,6	105,0	132,6	143,9	200,0
Ouă	buc.	59	115	214	238	245
Zahăr și produse din zahăr	kg	6,9	15,0	20,3	25,2	30,0
Legume și produse din legume	kg	65,9	75,3	112,6	124,4	148,0
Fructe și produse din fructe	kg	20,7	26,7	42,6	50,2	56,0
Țesături (inclusiv confecții)	mp	13,19	16,26	24,19	26,08	30,5
Încălțăminte	per.	0,62	1,97	3,06	3,31	4,1

*) Prevederi

Datele atestă faptul că starea de alimentație a poporului nostru s-a îmbunătățit simțitor prin sporirea consumului tuturor produselor alimentare, și îndeosebi a celor cu valoare calorică și nutritivă ridicată — carne și produse din carne, lapte și produse din lapte, ouă, zahăr și produse din zahăr — ca și prin asigurarea unui raport tot mai echilibrat între produsele de origine animală și cele de origine vegetală ; concomitent a sporit gradul de înzestrare a populației cu îmbrăcăminte și încălțăminte. În perioada 1951—1977, consumul de carne și produse din carne pe locuitor a sporit de 3,1 ori, de ouă — de peste 4 ori, de zahăr și produse din zahăr — de peste 3,6 ori, de țesături (inclusiv confecții) — de aproape 2 ori, de încălțăminte — de peste 5,3 ori. Nivelurile preconizate pentru anul 1980, cît și creșterile importante ce vor surveni în viitorul cincinal vor defini țara noastră și pe planul consumului pe locuitor drept o țară cu nivel mediu de dezvoltare economică.

Creșterea veniturilor populației a determinat și accentuarea tendinței spre achiziționarea de bunuri de folosință îndelungată.

DOTAREA POPULAȚIEI CU OBIECTE DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ

(număr la 1 000 de locuitori, la sfîrșitul anului)

	1955	1965	1975	1977	1980*)
Aparate de radio	37,4	123,9	206,6	220,1	254,0
Televizoare	—	28,8	144,9	172,5	195,0
Frigidere	0,4	21,3	95,5	120,5	150,0
Mașini de spălat rufe	0,5	22,9	67,9	80,4	87,0
Aspiratoare de praf	0,7	11,6	34,2	40,1	50,2
Autoturisme	0,2	1,2	13,7	19,0	25,0

*) Prevederi

Deși s-au înregistrat creșteri substanțiale la toate categoriile de bunuri de folosință îndelungată, volumul necesităților ce trebuie satisfăcute în continuare se menține încă ridicat. De aceea, în programul de perspectivă privind ridicarea nivelului de trai al întregii populații s-au prevăzut la unele categorii de bunuri de folosință îndelungată creșteri de 2—4 ori.

Mutațiile substanțiale survenite în nivelul de trai al poporului nostru se reflectă deosebit de expresiv în evoluția structurii medii a bugetului familiilor de muncitori.

(în procente)

	1956	1966	1976	Anul 1976 față de 1966
Cheltuieli totale de consum	100,0	100,0	100,0	128,2
— produse alimentare	52,8	46,7	43,0	118,9
— produse nealimentare	33,0	39,0	41,0	133,6
— servicii	14,2	14,3	16,0	143,9

Apare limpede tendința creșterii mai accentuate, în totalul cheltuielilor de consum, a celor destinate produselor nealimentare și cu deosebire a serviciilor, tendința caracteristică oricărei țări dezvoltate. Acest proces se accentuează simțitor în actualul cincinal prin aplicarea Programului privind măsurile suplimentare de creștere a nivelului de trai, care prevede sporirea volumului de prestări de servicii cu 75,3 LA SUTĂ — față de 68,6 la sută cît se prevăzuse inițial — în vreme ce desfacerile de mărfuri cu amănuntul sporesc doar cu 52,1 LA SUTĂ.

● Cincinalul viitor va marca alinierea fermă a structurii consumului din țara noastră la nivelul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare economică ; în acest sens se prevede un ritm mediu anual de creștere a prestațiilor de servicii de 8,5—9,0 LA SUTĂ, față de numai 5,4—6,7 la sută în ce privește desfacerile de mărfuri pe ansamblul comerțului.

Un element esențial al creșterii nivelului de trai al poporului nostru îl constituie **CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE**, domeniu în care de asemenea s-au înregistrat progrese considerabile în anii socialismului.

NUMĂRUL LOCUINȚELOR NOI CONSTRUITE ÎN FIECARE CINCINAL

	Număr de locuințe (urban + rural)	Locuințe date în folosință la 1 000 locuitori
1951—1955	250 618	3,0
1956—1960	601 691	6,7
1961—1965	648 806	6,9
1966—1970	647 668	6,6
1971—1975	751 896	7,2
1976—1980	1 255 000	11,3

● **Numărul de locuinţe date în folosinţă la 1 000 locuitori a atins un asemenea nivel încît în prezent depăşeşte valorile din unele ţări dezvoltate.** În anul 1974, de exemplu, acest indicator a înregistrat în ţara noastră **7,3 LOCUINŢE** la 1 000 locuitori, în timp ce în Austria a fost de 6,4, în Belgia de 6,8, în S.U.A. de 6,4, în Italia de 5,6 şi în Anglia de 5,0.

● În perioada 1981—1985 se vor realiza circa **1,3 MILIOANE** apartamente — nivel fără precedent — din fondurile statului şi cu sprijinul statului, la care se vor adăuga mai multe sute de mii de locuinţe construite de către populaţie în regie proprie.

● **Construcţia de locuinţe a devansat permanent sporul natural al populaţiei,** proces ce se va accentua în anii viitorului cincinal. Semnificative în acest sens sînt datele recensămîntului populaţiei şi locuinţelor din 5 ianuarie 1977.

PRINCIPALII INDICATORI AI POPULAŢIEI ŞI FONDULUI DE LOCUINŢE LA RECENSĂMINTELE DIN 1966—1977

	15 martie 1966	5 ianuarie 1977	1977 faţă de 1966 (%)
Numărul populaţiei	19 103 163	21 559 416	112,9
Numărul locuinţelor	5 380 299	6 373 185	118,5
Numărul camerelor de locuit	10 872 820	13 969 785	128,5
Numărul persoanelor ce revin pe o cameră de locuit	1,73	1,53	88,4
Suprafaţa camerelor de locuit — mii mp	148 454	188 041	126,7
Suprafaţa camerelor de locuit pe persoane mp	7,9	8,8	111,4
din care: municipii şi oraşe	8,4	9,6	114,3

Ridicarea gradului de instrucție și a nivelului cultural educativ al populației, dezvoltarea multilaterală a personalității umane constituie o componentă majoră a creșterii nivelului de trai al oamenilor muncii din țara noastră.

● Numărul de elevi la 10 000 locuitori a crescut de la 1 060 în 1938/1939 la 2 004 în 1976/1977, iar numărul studenților de la 17 la 82.

● Încă din 1948 s-a introdus gratuitatea învățământului de toate gradele ; începînd cu anul școlar 1960/1961 s-a introdus gratuitatea manualelor școlare pentru elevi.

● În perioada 1951—1977 cheltuielile pentru învățămînt, acoperite de la buget, au totalizat PESTE 178 MILIARDE LEI ; în 1977 aceste cheltuieli erau de APROAPE 12 ORI mai mari decît în 1950.

● În aceeași perioadă, 1951—1977, pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului s-au investit CIRCA 24 miliarde lei.

● Finanțarea de către stat a învățămîntului, instituirea unui larg sistem de burse asigură condiții ca fiii tuturor oamenilor muncii să aibă acces la învățămîntul de toate gradele. În anul școlar 1943/1944, de exemplu, din 20 742 de studenți, numai 58, respectiv 0,3 la sută, proveneau din familii de muncitori.

● Comparativ cu anul 1938, în 1977 numărul caselor de cultură și al căminelor culturale sporise de 2,4 ORI, al cinematografelor și instalațiilor cinematografice — de 18 ORI, al teatrelor și instituțiilor muzicale — de 7,4 ORI ; al bibliotecilor publice de 2,1 ORI, iar al volumelor existente în biblioteci de peste 41 DE ORI ; numărul muzeelor a sporit de 4,6 ORI.

● În 1976 existau în mediul rural 8 032 cămine culturale, față de numai 3 467 în anul 1938, 5 200 cinematografe sătești și 2 703 biblioteci.

● Populația rurală dispunea în 1976 de 1,9 milioane aparate de radio și 1,3 milioane televizoare.

● În 1976 la 100 locuitori reveneau 367 exemplare de cărți, față de 51 în 1938 ; la reviste — 697 exemplare, față de 284 în anul 1949.

Un parametru important al standardului de viață al unui popor este și **asistența medicală**, domeniu în care România socialistă a înregistrat de asemenea progrese impresionante. Baza materială și de cadre a cunoscut o asemenea dezvoltare încît în prezent este comparabilă cu cea din țările dezvoltate.

	1938	1950	1965	1975	1977
Paturi de asistență medicală la 1 000 locuitori	2,2	4,2	7,6	9,2	9,2
Paturi de asistență profilactică la 1 000 locuitori	0,1	0,8	2,1	2,5	2,6
Număr de locuitori la un medic	1 895	1 047	682	624	603

NUMĂRUL DE LOCUITORI LA UN MEDIC ÎN ROMÂNIA ŞI ÎN UNELE ŢĂRI AVANSATE ECONOMIC

	Anul	Numărul de locuitori la un medic
România	1977	603
Japonia	1972	868
Anglia	1971	787
Olanda	1972	695
Suedia	1973	645
Norvegia	1973	623
S.U.A.	1973	620
Elveţia	1970	620
Canada	1973	613

● Rezultatul sintetic al măsurilor de îmbunătăţire a condiţiilor de muncă şi viaţă ale populaţiei şi al acţiunilor sanitare cu caracter profilactic şi curativ este reducerea mortalităţii generale şi a mortalităţii infantile, într-un cuvînt creşterea duratei medii de viaţă a populaţiei, care a sporit de la 42 ani, cît era în 1932, **la aproape 70 de ani în perioada 1964—1976, nivel apropiat de ţările dezvoltate economic.**

● Un pas însemnat pe calea creşterii nivelului de trai al oamenilor muncii, a fortificării stării lor de sănătate îl constituie **trecerea de la 1 ianuarie 1978 la reducerea treptată a duratei săptămînii de lucru la 44 ore.**

Am păşit în penultimul an al cincinalului actual. Cei cîţiva indicatori prezentaţi în rîndurile de faţă conturează limpede la orizont imaginea României ca ţară cu nivel mediu de dezvoltare. Un mare obiectiv pus de partid în faţa naţiunii — depăşirea cît mai grabnică a stadiului de ţară în curs de dezvoltare — este pe cale de finalizare. Aşa cum n-a precupeţit nici un efort pentru a depăşi moştenirea grea lăsată de vechiul regim, tot aşa, şi de acum înainte, poporul nostru va munci eroic pentru a grăbi ziua de mîine a prosperităţii şi fericirii patriei, atît de cuprinzător şi limpede înfăţişată de Partidul Comunist Român în documentele sale programatice.

În deplină unitate de gînd şi de acţiune cu partidul, întreaga naţiune, toţi cei ce muncesc din patria noastră — români, maghiari, germani, sîrbi şi de alte naţionalităţi — sînt hotărîţi să asigure înălţarea României pe noi şi noi trepte de progres şi civilizaţie, înaintarea ei fermă pe calea bunăstării şi fericirii.

Ioan ERHAN

DACI

ROMANI

Din vremurile îndepărtate ale Renașterii, învățații — români și străini — au fost preocupați de descendența etnică a poporului român. Învățații acelor timpuri au explicat-o potrivit cu cunoștințele de atunci, cu intuiția și cu puterea lor de înțelegere a proceselor de etnogeneză a popoarelor. Marea majoritate a umaniștilor, pe temeiul limbii și al conștiinței romanității poporului român însuși, au subliniat descendența romană curată sau preponderentă, fără să lipsească cu totul umaniștii care recunosc românilor o moștenire dacică. Concepția descendenței romane a dominat un timp și istoriografia noastră, cu Miron Costin, stoicul Cantacuzino, Dimitrie Cantemir, și a cunoscut chiar și acele exagerări ale „Școlii ardelene" și, mai ales, ale „Școlii latiniste", al căror reprezentanți se întreceau în dovedirea exclusivă a purității romane, cu toate că în conștiința acestui popor, a păturilor populare chiar din unele părți ale Transilvaniei, era vie conștiința originilor dacice, așa cum o subliniază un memoriu din 1761 al țăranilor din Hațeg. Discuția a continuat și în secolul al XIX-lea și de atunci încoace, în raport de înțelegerea proceselor istorice din partea unuia sau altuia dintre cei preocupați de elucidarea unor probleme de etnogeneză. Ajungîndu-se la exagerări, chiar și în zilele noastre, cînd știința istorică se poate întemeia pe mai multe și mai bogate izvoare, de diferite categorii, cînd dialectica materialistă nu numai permite, dar și obligă pe cei ce se încumetă să pătrundă procesele istorice la o reconstituire științifică a tabloului complex și complicat al etnogenezei popoarelor.

Încercînd o înfățișare a realității obiective, pe temeiul cunoștințelor pluridisciplinare de care beneficiază știința noastră istorică materialistă, într-o înțelegere dialectică a proceselor istorice — firește, în modul succint îngăduit

ROMÂNI

de dimensiunile limitate ale unui articol de almanah — ne vom întoarce privirile minții cu vreo 2 500 de ani în urmă, la mereu invocatul „părinte al istoriei" Herodot, care-i amintește pe geți, o ramură a numerosului neam tracic. Această ramură nord-dunăreană a tracilor, dacogeții, sînt creatorii valorilor de civilizație superioară, descoperite în diferite așezări de pe cuprinsul întinderii Daciei de atunci (Basarabi, București, Rahău, Bîrsești, Ferigele, Ciumbrud, Cîpău etc.), precum și în cetățile de la Stincești, Cotnari, Moșna ș.a.

Înaintînd în timp și în aceeași măsură în dezvoltarea societății geto-dace, civilizația acesteia se prezintă tot mai apropiată de cea romană ca nivel de dezvoltare, așa cum o adeveresc numeroasele vestigii redate istoriei prin sîrguința arheologilor și istoricilor noștri. Se minunează învățații străini de puterea de creație a geto-dacilor — și am pomeni numele savanților Harold Syme, englez, Paul Mak Kendrik, american, („Pietrele Daciei vorbesc"). Ruinele unor cetăți ca Argedava, Popești, Buridava, Piroboridava, Pelendava, Sucidava, Sarmizegetusa, Costești, Drobeta, Zoridava, Napoca, Apulum, Tilișca, Bîtca Doamnei etc. constituie dovezi ale gradului înalt de dezvoltare a civilizației dacice. Și, de a-

semenea, vestigiile descoperite — unelte de tot felul, obiecte de podoabă — îndeletnicirile, toate cîte se cunoșteau în epocă, cunoștințele științifice, cunoașterea scrisului, religia și, nu în ultimul rînd — limba, care a transmis limbii române numeroase cuvinte (vreo 160, spun unii, cu mult mai multe, afirmă alții), dintre care numeroase de mare însemnătate în viața social-economică, social-politică și spirituală : copil, moș, prunc, țarină, zestre, brînză, zer, brad, gorun, mal etc., etc. Și, de asemenea, numele celor mai importante rîuri : Donaris (Dunărea), Maris (Mureș), Alutus (Olt), Samus (Someș), Crisis (Criș), Tibiscus (Timiș), Piretus (Prut) etc. Limba dacilor făcea parte din marea familie a limbilor indo-europene, împreună cu greaca, latina, slava etc.

Un asemenea popor, cu o asemenea civilizație elevată și complexă, cu rădăcini adînc înfipte în sol și o vie conștiință de sine, a putut realiza — și a realizat în fapt — o puternică alcătuire politico-statală, ca aceea a lui Burebista, „primul stat dac centralizat" mai întîi, apoi ca aceea din timpul lui Decebal. Civilizație și formațiune statală în emulație și uneori în rivalitate cu cel mai puternic imperiu al vremii, cel roman. Emulație și rivalitate nu numai din punct de vedere moral, ci deopotrivă politic și militar.

Măsurarea forțelor în două războaie crîncene a dat cîștig de cauză romanilor, mai numeroși, mai bine înarmați, mai bine organizați. Dar putea fi nimicit, oare, un popor cum erau dacii, cu civilizația lor, cu puterea lor de organizare social-politică și social-economică, cu puterea lor militară ?

Dacia a fost cucerită și organizată în interesul noilor stăpîni romani, prin mijloacele ce le stăteau la îndemînă : militare, economice, administrative, culturale. Dar dacii și romanii au trăit împreună, și-au împrumutat unii altora din ceea ce știau, iar dacii au păstrat vechiul lor mod de viață chiar dacă li s-au impus unele forme de organizare economică, administrativă și militară din partea romanilor.

Uneori se pune întrebarea : care au dat mai mult și care au primit mai mult ? Nu e ușor de formulat o estimare cantitativă și nici calitativă. Mai mult decît probabil, romanii au fost superiori ca organizatori și ca legislatori. În cazul Daciei și al dacilor, se potrivește întru totul caracterizarea formulată în legătură cu superioritatea romanilor în diferite domenii : au fost mari cuceritori, au fost mai mari organizatori decît cuceritori și au fost mai buni legiuitori decît organizatori. Organizarea economică romană, oglindită în minerit, meșteșuguri, comerț și chiar agricultură, a fost o realitate adeverită de numeroase izvoare, scrise și arheologice. Tăbliţele cerate — în fapt contracte cu caracter social-juridic — sînt izvoare unice pentru cunoașterea exploatărilor miniere aurifere din Munții Apuseni ; ocnele de sare (salinele) romane din Dacia au fost în plină activitate ; colegiile de meseriași cuprindeau meșteșugurile principale. Așezările mai dezvoltate au obținut statut de municipii și colonii ; fermele și latifundiile romane au desființat în anumite locuri obștile dacilor ; în unele locuri doar, deoarece obștile dacice continuă să trăiască active, răspîndite peste tot, potrivit cu modul de viață și obiceiurile vechi, locuite de aceeași populație supraviețuitoare, numeroasă și viguroasă, respectată de romani pentru calitățile dovedite în activitatea economică, culturală, socială, militară. Cele vreo 3 500 inscripții descoperite pe teritoriul Daciei, Moesiei Inferioare și Sciției Minor, adică în teritoriile locuite de daci sub stăpînire romană, cuprind știri numeroase cu privire la romani și, deopotrivă, la daci în diferite ipostaze. Aceștia întreţineau legături neîntrerupte, multilaterale cu dacii liberi, din teritoriile dace necuprinse în imperiul roman. Tot ceea ce se cunoaște privitor la realizările materiale și spirituale din Dacia Romană, Moesia Inferioară și Scitia Mică atestă colaborarea și puterea de creație a celor două popoare într-o conviețuire simbiotică. Tot datorită

simbiozei daco-romane s-a putut petrece procesul de romanizare intensă, cu rezultatele cunoscute în domeniul culturii materiale și spirituale, ca însușirea limbii latine, a unor instituții social-juridice de caracter latin și roman, a unor datini și obiceiuri, amestecate și ele, care, toate la un loc, au individualizat poporul daco-roman de alte populații din jur și dimprejur.

Care din cele două popoare și-au pus mai puternic amprenta asupra sintezei rezultate din simbioza daco-romană sau romano-dacă ? A fost mai puternic „Sigiliul Romei", cum s-a afirmat și se afirmă pe temeiul unor realități evidente, din diferitele domenii ale cuprinzătoarei civilizații românești ? Cum au recunoscut-o, din vremurile de demult, românii înșiși și cum au afirmat-o de asemenea, de multă vreme, scriitorii din domeniul istoriei ? A fost mai puternic aportul dacic, cum s-a afirmat uneori din partea celor ce se „autocunosteau", cum făceau țăranii din Comitatul Hunedoarei în memoriul amintit din 1761, sau cum spunea umanistul Anton Verancius din secolul al XVI-lea, anume că urmașii vechilor daci cuceriți de romani sînt românii ? Mai plastic, totodată, a formulat-o într-o caracterizare deosebit de realistă pe care unii specialiști ce au cunoscut-o au uitat-o, iar cei ce n-o știau nu și-au putut-o aminti, Naum Rimniceanu, învățatul cronicar-istoric de la începutul secolului al XIX-lea : **„dacii s-au romanizat, iar romanii s-au dacizat. De la romani ne-a rămas limba, de la daci și sîngele și limba, în parte".**

Cîtă dreptate avea învățatul și înțeleptul cronicar-istoric ! Căci nimeni, nici chiar neprietenii, nu mai pun la îndoială caracterul latin al limbii române în toate componentele sale fundamentale : lexic, sintaxă, morfologie. Este cea mai latină dintre limbile neolatine, unitară, lipsită de dialecte (cea nord-dunăreană), păstrătoare a unor particularități ale latinii populare, pierdute de celelalte limbi surori. Cît privește cuvintele dace din limba română, pe lîngă cele vreo 160 cîte au numărat specialiștii, mai pot exista și altele. Cîte, e greu de spus, poate de ordinul zecilor, dintre cele socotite „de origine necunoscută". Este cu totul veridică afirmația cu privire la moștenirea spirituală dacică, iar în foarte multe cazuri și cu privire la înfățișarea fizică. Obiceiuri, datini-credințe, numeroase și variate, stau mărturie. În același sens vorbește asemănarea, uneori impresionantă, dintre dacii de pe Coloana Traiană și bătrînii din Țara Oașului, din Munții Apuseni și din alte zone, mai ales montane și submontane. Dacă moștenirea dacică este o realitate, tot atît de evidentă este și moștenirea romană : în alte datini, obiceiuri și credințe, în creațiile materiale și spirituale, în ceea ce s-ar putea cuprinde sub expresia „forma mentis". Și, nu mai puțin, în înfățișarea fizică a românilor din numeroase zone geografice ale teritoriului locuit de poporul român.

Toate aceste moșteniri, dace și romane, s-au contopit, treptat, în timpul stăpînirii romane și, de asemenea, după retragerea administrației și armatei, la sfîrșitul secolului al III-lea. Valurile populațiilor în migrație și stăpînirea romană în continuare pînă în secolul VI în Dobrogea și asupra unei zone de la nord de Dunăre au contribuit, chiar și ele, la procesul de contopire dintre daci și romani, interesați și unii și alții într-o apărare și o rezistență mai eficiente în fața populațiilor trecătoare peste aceste teritorii.

Astfel înțelese lucrurile — și mai bine, firește, decît au putut fi înfățișate în această schiță — „enigmele" și „miracolele" cu privire la formarea poporului român se înlocuiesc cu realități obiective, dovedite cu numeroase și variate argumente temeinice. Se înțelege, este vorba de un proces îndelungat, care începe în secolul II și se dezvoltă mereu în profunzime și amploare, pentru ca, în secolul VII, pe harta etno-istorică a Europei să se înscrie un nou popor, poporul român, urmaș al celor două etnități, dacă și romană, care-i constituie stratul și substratul.

Acad.
Ștefan PASCU

2050 DE ANI DE LA FĂURIREA STATULUI DAC CENTRALIZAT ŞI INDEPENDENT

Arhiva

Trăim pe acest pămînt al patriei de multe mii de ani, aici au trecut peste noi — mai limpezi, dar cel mai ades învolburate — apele vremurilor; aidoma însă stejarilor cu rădăcinile înfipte adînc în glie, pe care furtunile nu-i mişcă din loc, nici vîntoasele istoriei nu ne-au clintit, am rămas statornici să viaţuim, să lucrăm, să cîntăm şi să visăm pe aceleaşi locuri în care au trăit, au muncit, au doinit şi au dat aripi gîndului să zboare străbunii. Sîntem „oamenii pămîntului" acestuia asupra căruia ne-am pus pecetea şi care este al nostru.

O spune felul nostru de a fi, de a trăi şi de a gîndi — care n-a năzuit niciînd la alte spaţii, făcînd însă zid de netrecut în calea celor care au rîvnit la ce era al nostru; o spune limba noastră „mult dulce şi frumoasă"; o spun slovele din îngălbenitele file a nenumărate şi limpezi izvoare istorice; o spune, mai ales, pămîntul ţării, în care sînt adunate, ca într-o uriaşă arhivă, documentele fără de număr ale statorniciei şi dăinuirii noastre neîntrerupte pe aceste meleaguri. Zi de zi şi an de an, cercetătorii pătrund mereu mai profund tainele acestu

de sub vatră

Histria sau 13 secole de neîntreruptă viaţă orăşenească, de pe care arheologii noştri se străduiesc să ridice „vălul tăcerii"

adînci arhive vii a neamului, luminînd noi şi noi file din marea carte a trecutului.

Stimate cititor, te invităm să ne însoţeşti într-o drumeţie în cele patru zări ale patriei spre a citi — ajutaţi de precizările unor reputaţi arheologi — documente de lut, de metal sau de piatră păstrate de multe milenii şi secole sub glia patriei şi date la iveală, mai ales în vremea din urmă. În anul din pragul aniversării a 2 050 de ani de la făurirea statului dac centralizat şi independent condus de Burebista, aceste documente aduc noi şi puternice mărturii ale continuităţii de vieţuire a românilor şi strămoşilor românilor în această vatră, ale vechimii şi tăriei legăturilor ce ne unesc de aceste pămînturi.

Ce știți exact despre geto-daci — făuritori ai unei originale civilizații ?

Vlăstar viguros al marii familii de neamuri tracice care trăiau încă de acum 4 000 de ani pe o vastă arie înglobînd și teritoriul de azi al patriei, geto-dacii au intrat în conștiința antichității ca un neam adînc însetat de dreptate și libertate, făuritor al unei originale și înfloritoare culturi materiale și spirituale în care a topit, potrivit nevoilor și firii sale, și influențe venite din lumea greacă și romană. Descoperirile arheologice confirmă cuvintele istoricului antic Dio Chrysostomul, care scria : „Geții sînt mai înțelepți decît aproape toți barbarii și mai asemenea grecilor".

● **ACUM 2 300 DE ANI — ORAȘE GETICE. În anul 335 î.e.n. este amintit pentru prima dată în izvoare un oraș getic ; patru decenii mai tîrziu este menționat orașul Helis, în care-și avea reședința regele get Dromihete.**

● *Prin săpături arheologice au fost cercetate pînă acum pe întreg teritoriul țării 55 de cetăți și așezări fortificate, numite în limba geto-dacilor „dava" — centre dens populate, cu impozante construcții laice și religioase, cu ateliere felurite, cu puternice fortificații de apărare; numărul acestora este, fără îndoială, mult mai mare.*

● **„MUNȚI LEGAȚI CU ZIDURI". Impresionantul complex de fortificații din munții Orăștiei se întindea pe o suprafață de 200 kmp. în care se înălțaseră 7 impunătoare cetăți, zeci de turnuri de veghe (numai drumul de acces către cetatea Blidaru era supravegheat de 18—20 asemenea turnuri), mulți kilometri de ziduri etc. Profund impresionat, istoricul roman Dio Cassius a asemuit complexul de aici cu niște „munți legați cu ziduri".**

● **IMPRESIONANTE LUCRĂRI DE APĂRARE.** Geto-dacii și-au durat așezările lor fortificate pe promontorii și înălțimi apărate natural. La Popești-Ilfov, de pildă, unde se afla cel mai important centru economic, politic, militar și spiritual al geților din Cîmpia Română, așezarea se ridica pe un asemenea promontoriu ce domina zona. Porțiunea cea mai înaltă avînd un caracter rezidențial — „Acropola" — se întindea pe aproape 2 ha și era protejată printr-un solid val de pămînt, prevăzut pe creastă cu palisadă realizată din pari de lemn și printr-un șanț adînc de 14 metri și lat de 20 de metri ; incinta a doua, și ea intens locuită, era apărată de un val și șanț de mai mici dimensiuni ; în fine, cea de-a treia, întinsă pe cîteva zeci de hectare, fortificată și ea, constituia un loc de refugiu în cazuri de primejdie pentru populația din împrejurimi. Pe „Acropole" s-a dezvelit o construcție de mari dimensiuni, cu numeroase încăperi și loc de cult — un adevărat „palat" ; edificiul, ca și unele locuințe — fapt rar în lumea geto-dacică — era acoperit cu olane și țigle. (Precizările aparțin arheologului **Alexandru Vulpe**).

● **„POPOR PRICEPUT ÎN LUCRAREA PĂMÎNTULUI". *În Transilvania au fost deja catalogate 3 284 de seceri datînd de la sfîrșitul epocii bronzului și pînă în prima vîrstă a fierului. În comuna Negri-Bacău (la 8 kilometri de marea așezare dacică de la Bradu), s-au descoperit într-o groapă 315 fiare de plug, iar în turbăria de la Lozna-Botoșani 54 de unelte agricole și meșteșu-***

gărești. Acest inventar arheologic bogat atestă practicarea intensă a agriculturii, adeverind spusele scriitorului roman Columella, care socotea pe geto-daci între popoarele „experte în lucrarea pămîntului".

● **MINERI ȘI „METALURGIȘTI".** Au fost identificate pînă acum 16 cuptoare-furnale de reducere a minereului de fier din secolele II—I î.e.n., zeci de mari ateliere de prelucrare a fierului. Ilustrativ pentru amploarea acestei îndeletniciri este faptul că la Grădiștea Muncelului s-au descoperit într-un singur loc 30 de lingouri de fier ce cîntăreau 887 kg, pentru a căror realizare se utilizaseră circa 50 de tone de minereu de fier.

● În peste 50 de localități s-au descoperit — în tezaure sau izolat — vase de argint dacice.

● **PULSUL VIU AL COMERȚULUI.** *Geto-dacii desfășurau o vie activitate comercială, pe teritoriul țării noastre fiind descoperiți peste 20 000 de denari republicani romani, mai mulți decît în Tracia, în Pannonia, în Germania sau în Galia. Numai pentru răstimpul 150 î.e.n. — 100 e.n. sînt atestate peste 700 de descoperiri de tezaure sau de monede izolate romane, macedonene sau thassiene.*

● **„FABRICI" DE CUPE ȘI AMFORE.** Așezarea de la Popești-Ilfov era renumită prin produsele sale ceramice. Se realizau în atelierele de aici în mari cantități cupe getice cu decor în relief, adevărate piese de lux imitate după cele elenistice, dar cu motive decorative originale, amfore de tip grecesc, destinate folosinței locale, dar mai ales schimbului intern pe piața geto-dacică etc. **(Al. Vulpe).**

● **ATELIERUL „BIJUTIERULUI DAC".** *Recent, la Tășad-Bihor, arheologul* **Nicolae Chidioșan** *a descoperit o vatră-cuptor, o groapă cu mangal, bijuterii finite, alături de materia primă și produse semifabricate — adică un atelier de bijutier dac; și-a primit astfel confirmarea ipoteza că cele peste o sută de obiecte de podoabă descoperite în lumea geto-dacică sînt de proveniență autohtonă.*

● **MONETĂRII LOCALE.** La Tilișca-Sibiu, unde în peste 20 de

Ceramica dacică ne încîntă și azi prin armonia formelor și frumusețea ornamentației (sus, cană de la Poiana-Galați; jos, cupă de la Popești-Ilfov)

locuri s-au descoperit unelte meșteșugărești — ceea ce lasă a se presupune existența a tot atîtea ateliere de meșteșugari — s-au găsit 14 ștanțe monetare locale de bronz care imitau perfect efigia denarilor republicani romani. Este vorba de o adevărată monetărie tribală din perioada premergătoare domniei lui Burebista și de la începutul aces-

teia. Ea răspundea unei mari nevoi interne de schimb, urmare a dezvoltării puternice a producției de mărfuri (conf. univ. **Nicolae Lupu**).

● **SCRISUL — CUNOSCUT ȘI FOLOSIT DE ACUM DOUĂ MILENII. La Grădiștea Muncelului a fost descoperit un vas cu inscripția „Decebalus per Scorilo".**

● În complexul de așezări de la Ocnița-Vilcea, datînd din secolele I. î.e.n. — I e.n., alături de vestigii ale unor construcții de cult, ateliere, locuințe etc., au fost scoase la lumină 15 inscripții cu litere latine și grecești, care au permis să se stabilească faptul că în aceste părți domnea în epoca lui Augustus (sfîrșitul secolului I î.e.n. — începutul secolului I e.n.) un „rege" get numit Thiamarkos, probabil peste una din cele 5 formațiuni politice în care s-a dezmembrat statul dac făurit de Burebista. De asemenea, pentru prima dată în istoriografia noastră, pe baza acestor inscripții a fost localizată o „davă" dacică, și anume „Buridava", pomenită de geograful antic Ptolemeu cam prin aceste locuri (prof. univ. **Dumitru Berciu**).

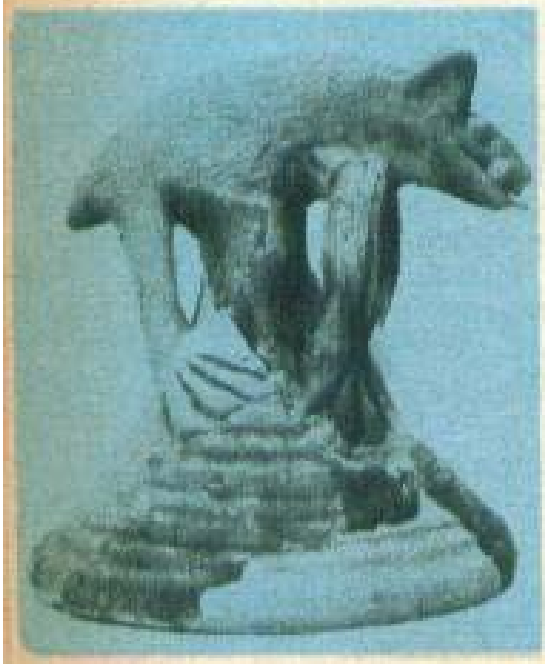

„Lupul de la Cîrlomănești" sau o culme a creației plastice autohtone din epoca marelui Burebista

● **„UN BRÂNCUȘI AL EPOCII LUI BUREBISTA".** În așezarea de la Cîrlomănești-Buzău, care a durat între mijlocul secolului al II-lea î.e.n. și jumătatea secolului I î.e.n., au fost descoperite mai multe statuete. Ele sînt opera unui artist local care, prin simțul observației, prin forța talentului și originalitatea sa, strălucește mai puternic decît oricare dintre artiștii autohtoni ai timpului. Descoperitorul lor, arheologul **Mircea Babeș**, nu ezită a-l numi „un Brâncuși al epocii lui Burebista". Îndeamnă la această apreciere varietatea subiectelor tratate, naturalețea figurilor umane sau a animalelor. Figurinele umane sînt înfățișate mai ales în ipostaza unor călăreți sau războinici. Între animale distingem lupul (unele statuete ating 27 centimetri înălțime), mistrețul, cerbul și căprioara. Sînt realizări artistice cu valoare de unicat în arta geto-dacică, dar care se integrează totuși ansamblului artei autohtone ; astfel, motivele, subiectele sînt comune artei geto-dacice, fapt ce documentează, o dată mai mult, unitatea lumii geto-dace, identitatea facturii lor psihice.

„Sigiliul Romei"

*Un eveniment crucial în viața **geto-dacilor** l-a constituit cucerirea Daciei de către romani și transformarea ei în provincie imperială. Colonizarea masivă „ex toto orbe romano", organizată și impulsionată de stat, prezența unor importante corpuri militare, participarea intensă a populației geto-dace la viața social-economică și spirituală a provinciei au determinat romanizarea treptată a dacilor, împletirea celor două civilizații, ceea ce a avut drept rezultat o nouă înflorire economico-socială a acestor meleaguri.*

„Fortuna cu Pontos", „Şarpele Glykon" şi „Zeiţa Isis" au străbătut veacurile pentru a ne vorbi de gustul artistic şi nevoia de frumos ale romanităţii dunăreano-pontice (piese din tezaurul descoperit la Constanţa — anticul Tomis)

● **TRUPE, CASTRE, VALURI DE APĂRARE.** În Dacia au staţionat 2 legiuni, 15 „alae", 49 „cohorte" şi 19 „numeri", însumînd circa 60-70 000 de soldaţi. S-au construit peste 100 de castre, s-au ridicat puternice valuri de pămînt prevăzute cu puncte de observaţie. Numai în Dobrogea, pe valul ridicat, se pare, de Traian, erau 52 de asemenea puncte.

● **ORAŞE ŞI DRUMURI.** Documentele de epocă atestă 11 oraşe, dintre care 5 cu rangul de „jus italicum" ; mai sînt atestate de izvoarele scrise 15 aşezări în Banat, 10 în Oltenia, 37 în Transilvania, 56 în Dobrogea, 7 în Muntenia, 2 în Moldova. În fapt însă, localităţile în care s-au găsit urme din epoca romană sînt mult mai numeroase : aproape o mie. Romanii au construit aici 3 şosele principale prin care legau întreaga provincie cu lumea romană. Urmele unora dintre aceste drumuri se mai văd şi azi.

● *Circa 15 corpuri de armată au*

fost recrutate din Dacia, aceasta fiind provincia care după Traian a dat cel mai mare număr de formaţiuni militare între toate provinciile imperiului.

● *In peste 100 de locuri s-au găsit urme ale conviețuirii dacilor cu romanii.*

● *Au fost găsite peste 3 000 de inscripții, imensa lor majoritate în limba latină, în care sînt amintite 58 de persoane cu nume tipic traco-dacice.*

● **O METROPOLĂ ÎNFLORITOARE.** Reluarea în urmă cu 5 ani a săpăturilor de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa a adăugat noi știri de mare valoare despre capitala Daciei Romane, despre viața sa plină de strălucire, comparabilă cu a marilor metropole ale imperiului. Descoperirile noi din afara zidurilor orașului indică astfel că această zonă era mai dens locuită decît se presupunea, ceea ce arată că în momentul său de maximă dezvoltare Ulpia Traiana Sarmizegetusa număra pînă la 40 000 de locuitori. A fost acum cercetat un templu, închinat mai multor divinități, care era cel mai mare din sud-estul Europei și unul din cele mai mari din întreaga Europă.

S-au descoperit noi piese de artă de mare valoare artistică, între care o mască de bronz aurit reprezentînd Medusa (persona) mitologic care avea puterea de a împietri pe cei ce îndrăzneau să o privească), o aplică din bronz aurit înfățișînd un soldat călare etc. (prof. univ. **Hadrian Daicoviciu).**

● **PUTERNICE CENTRE ECONOMICE.** În extremitatea nordică a Daciei, romanii au înălțat una dintre cele mai întinse și înfloritoare așezări ale provinciei — Porolissum. Stau mărturie acestui fapt : amfiteatrul cu peste 2 000 de locuri; templele și băile orașului ; „palestrae"-le pentru exerciții fizice și sport ; marile ateliere de producție ceramică, care „fabricau" o ceramică de excelentă calitate, comparabilă cu cea a celebrelor centre de profil din lumea romană ; numeroasele ateliere de prelucrare a pietrei, bronzului și fierului, apeductele pentru aducerea apei în oraș, canalizarea. Iar toate la un loc vin să demonstreze fără putință de tăgadă că cei ce trăiau aici clădiseră durabil, statornic ; în fața acestor argumente, aserțiunile care încearcă să-i înfățișeze pe locuitorii romani trăind cu „bagajele mereu pregătite" spre a părăsi Dacia apar în întregul lor ridicol.

De altfel, și la Porolissum avem semne certe ale faptului că populația locală nu și-a părăsit așezarea, nici atunci cînd trupele romane au fost retrase în sudul Dunării ; s-au descoperit circa 15-20 de monede romane care datează din secolul al IV-lea ; pietre de inel (geme) cu simboluri creștine aparținînd localnicilor și o inscripție creștină, pe un vas produs în atelierele locale din secolul IV. Este astfel atestată o comunitate autohtonă creștină la Porolissum, care a continuat să folosească vechile edificii și după retragerea administrației romane, unora dîndu-le o destinație nouă **(Nicolae Gudea).**

● **SATUL DACIC... ADOPTĂ OBICEIURI ROMANE.** Nu departe de Alba Iulia (străvechiul și strălucitul Apulum), la Obreja, a fost dezvelită o așezare foarte întinsă (circa 7-8 ha), datînd din secolele II-IV e.n. Era un sat cu construcții de suprafață din lemn, identice cu cele din epoca clasică dacică a secolelor I î.e.n.—I e.n., cu o populație ce practica ritul de incinerație tradițional și folosea ceramică tipic dacică. Deci un sat dacic.

Dar nouăzeci la sută din inventarul arheologic descoperit aici este de factură romană — vase ceramice, obiecte de podoabă, unelte agricole și meșteșugărești, materiale de construcții etc. Aceasta ne arată că locuitorii daci au adoptat cu repeziciune modul de viață roman, și-au însușit cuceririle civilizației romane. Este interesant că deși dacii practicau încă incinerația, ei au adoptat totuși și obiceiuri romane ; astfel, în mormintele de aici s-au găsit numeroase monede mărunte, care, potrivit tradiției romane, erau puse pe pieptul decedaților ca obol pentru truda luntrașului Caron de a trece pe cel îngropat în lumea morților, peste riul Styx.

Să ne mai întrebăm ce limbă vorbeau acești daci ? Răspunsul nu poate fi decît unul : după o scurtă perioadă de timp, ei au început să vorbească latinește, limba lor topindu-se în latina populară (conf. univ. **Dumitru Protase).**

● **FOCARE ALE ROMANITĂȚII ÎN SUDUL MOLDOVEI.** Probabil la anul 102 e.n., la Barboși, în su-

dul Moldovei, romanii au înălțat un mic castru, un „castellum", iar pe la 170 e.n. au construit un castru roman de mari dimensiuni, în jurul căruia s-a dezvoltat o înfloritoare așezare urbană. În vecinătatea orașului s-a creat un veritabil teritoriu roman, cu „villae rusticae" și ferme. Așezarea de la Barboși era un important centru artistic al acestor părți, așa cum o atestă medalioanele de mare frumusețe ce se realizau pe plan local, fragmentele unor statui ale zeiței Ceres și ale zeiței Hygeea, altarele funerare etc. Pulsa o intensă viață comercială, după cum rezultă din bogăția descoperirilor monetare.

Prin cercetările de la Barboși s-a demonstrat că și extremitatea sudică a Moldovei a fost efectiv integrată imperiului roman, colonizată cu elemente romane și ocupată militaricește, ceea ce a influențat romanizarea dacilor din întreaga zonă (conf. univ. **Nicolae Gostar**).

Rădăcini statornice

Imensa majoritate a populației daco-romane a rămas după retragerea aureliană să trăiască și să muncească pe pămîntul provinciei ; sinteza etnică daco-romană s-a desăvîrșit în această vreme, desființarea granițelor, a barierelor vamale contribuind în chip deosebit la intensificarea legăturilor dintre locuitorii fostei provincii și dacii din zonele neocupate de romani, la atragerea hotărîtă a acestora din urmă pe făgașul romanizării. Populația autohtonă a continuat forme tradiționale de viață și de activitate sedentară, net diferențiate de ale popoarelor migratoare, cu care de altfel a găsit modalitatea de a conviețui, asimilîndu-le treptat.

Aceste adevăruri istorice se sprijină pe nenumărate descoperiri arheologice ce atestă menținerea și dezvoltarea pe teritoriul vechii Dacii, de-a lungul secolelor III—XI e.n., a numeroase așezări autohtone, infirmînd cu forța de argumentare a faptului concret teoriile vehiculate de unii istorici străini privind părăsirea Daciei și transformarea ei într-o „terra deserta". În Oltenia, de pildă, numărul așezărilor de epocă se ridică la 142, în Transilvania și Muntenia la cîteva sute, alte 200 fiind identificate în Moldova secolelor X—XI e.n. Iată cîteva descrieri ale unora dintre castrele, cetățile sau așezările acestei perioade cercetate în anii din urmă.

● **SECOLUL IV E.N. : UN CASTRU ROMAN INFLOREȘTE ÎN CÎMPIA MUNTEANĂ.** Intrată în istorie prin celebrul tezaur de aur descoperit aici în secolul trecut, comuna Pietroasele-Buzău a fost readusă în aria interesului arheologic prin descoperirea vestigiilor unui impresionant castru roman din secolul al IV-lea. În castru — întins pe mai bine de 2 ha și construit în cea mai bună tehnică romană — s-au descoperit barăci militare, unelte, ceramică, mai multe inscripții care atestă că fortificația a fost ridicată de soldații Legiunii a XI-a Claudia, staționată la Silistra (Durostorum). Castrul de aici făcea parte probabil din linia de castre ridicate la nordul Dunării de împăratul Constantin cel Mare (**Gh. Diaconu**).

● **OBȘTEA SĂTEASCĂ DE LA BRATEI.** Vestigiile date la iveală la Bratei-Sibiu, în inima Transilvaniei, arată că și aci populația daco-romană a rămas neclintită. Aproape două secole, situația sa economică, oricît ar părea de paradoxal, continuă să fie încă foarte bună, chiar înfloritoare ; această constatare, ca și faptul că așezarea, deși aflată pe un drum intens circulat, nu era fortificată, arată că populația locală a găsit o soluție de conviețuire pașnică cu triburile migratoare, care de fapt își aveau centrul politic în afara granițelor Daciei.

În secolele VI—VII e.n. pătrund aici slavii, găsind pe localnici bine organizați în obști teritoriale, în cadrul cărora s-au integrat și ei cu timpul. Așa se și explică faptul că

în decurs de mai puțin de două secole dispar aici orice urme de cultură materială ce ar putea fi atribuite slavilor, practic la finele secolului al VII-lea aceștia fiind deci asimilați de autohtoni, superiori atît din punct de vedere numeric, cît și din punct de vedere al culturii materiale. Este momentul în care poporul român apare pe deplin format, urcînd în veacurile VIII—XI e.n. noi trepte ale istoriei spre orînduirea feudală **(Eugenia Zaharia).**

„Venus Pudica", statuetă romană din secolele II—III e.n. descoperită la Turda — antica Potaissa

● **SĂTENII DIN INIMA MOLDOVEI ...ȘI PODOABELE LOR BIZANTINE.** Un adevărat sat a fost cercetat la Davideni-Bacău de către arheologul **Ioan Mitrea,** care a dat la iveală 22 de locuințe și numeroase anexe gospodărești din secolele V—VII e.n. Locuințele au în medie 16—17 mp și de regulă o singură încăpere : în fiecare s-au găsit cuptoare de lut pentru copt pîine și cuptoare sau vetre de piatră. Ceramica și numeroase obiecte din fier, bronz, os sau piatră sînt de certă tradiție daco-romană, deosebindu-se net prin calitatea lor superioară de o serie de obiecte care pot fi puse în legătură cu triburile de slavi ce ajung în aceste părți în a doua jumătate a secolului al VI-lea. Obiecte de podoabă găsite aici învederează legăturile strînse ale autohtonilor cu lumea bizantină.

Populația care locuia la Davideni era, desigur, creștină. Stau mărturie în acest sens un fragment ceramic decorat cu o cruciuliță, găsit în vatra unei locuințe, un tipar folosit pentru turnarea cruciulițelor, precum și o cruciuliță din bronz — prima de acest fel cunoscută pînă în prezent în Moldova din secolul al VI-lea. Corelate cu alte descoperiri, ele constituie un argument temeinic care atestă în această vreme la est de Carpați răspîndirea creștinismului — punte de legătură a localnicilor cu imperiul romano-bizantin din care se propaga, element care îi diferenția net de popoarele în migrație. Descoperirile arheologice de la Davideni, cu analogii în alte multe așezări de epocă din Moldova, Muntenia și Transilvania, confirmă adevărul istoric că lumea est-carpatică a fost o parte integrantă a marii arii a romanității carpato-dunăreano-pontice.

O CĂPETENIE AUTOHTONĂ ȘI LOCUINȚA SA. Ca și la Bratei și la Davideni, ca și în zeci și zeci de alte așezări, la Dulceanca-Teleorman, ne spune arheologul **Suzana Dolinescu-Ferche,** *localnicii lucrau pămînturile mănoase din jur, creșteau animale, exploatau depozitele mineralogice — în cazul de față din Ripa Vedei, zăcăminte pe care numai ei, care le foloseau din vechime, știau unde le găsesc —, prelucrau metalele, erau meșteri olari, fierari, pielari, lemnari, țesători, în buna tradiție dacică, ușor de detectat în forma vaselor, a fibulelor și cataramelor de bronz.*

Un început de stratificare socială se constată în așezarea de aici de prin secolul al VI-lea. Astfel, o locuință centrală, mai mare decît celelalte, cu pereții placați cu bîrne, cu podeaua lutuită, cu un cuptor mai evoluat, cu o intrare amenajată în trepte și acoperită, pare să arate că în cadrul obștii exista un personaj mai proeminent, care-și etalează și astfel situația sa social-

politică distinctă. Din asemenea personaje provin conducătorii locali : cnezii, juzii, jupanii, pe care îi vor aminti, cîteva secole mai tîrziu, izvoarele istorice.

5 **SECOLE DE VIAŢĂ ORĂŞENEASCĂ LA TROPAEUM TRAIANI.** Tropaeum Traiani (azi Adamclisi-Constanţa), oraşul înălţat în vremea împăratului Traian în preajma marelui monument ce cinstea victoria romană împotriva geţilor dobrogeni în cel de-al doilea război dacic, cunoaşte o adevărată înflorire începînd din secolul al IV-lea, cînd fortificaţiile sale sînt puternic consolidate ; suprafaţa oraşului ajunge la 11 ha, se construiesc măreţe edificii publice şi particulare, apeducte, temple, băi etc. În vremea împăratului Iustinian oraşul devine un important centru religios, sediu al unui episcop. Dar în anul 568 e.n., în urma unei pustiitoare invazii avaro-slave, cetatea înfloritoare este distrusă ; viaţa continuă însă în forme mai modeste pînă în secolul al VII-lea, cînd locuitorii se strămută în zonele învecinate mai ferite **(Gh. Papuc).**

Impunătorul monument triumfal de la Adamclisi ridicat în amintirea celor 4 000 de soldaţi romani căzuţi — ce aspră va fi fost încleştarea ! — în lupta cu geţii dobrogeni în cursul celui de-al doilea război dacic

● *CNEJII DE LA SLON. La Slon, în nordul judeţului Prahova, s-au descoperit două cetăţi din secolele IX—X e.n., una din cărămidă, cealaltă din piatră, cu rol de apărare a trecătorii către Transilvania. Pe locul lor s-a ridicat mai tîrziu o locuinţă „cnezială" de mari dimensiuni. De patru ori, năvălitorii (pecenegi, cumani) au distrus „reşedinţa" — aşa precum alţii năruiseră cetăţile de aici — dar de fiecare dată localnicii au refăcut-o. La ultima refacere — semn al prosperităţii stăpînilor săi — clădirea a fost mult mărită, avînd laturi de 35/50 m şi 4 secţiuni, printre care şi o sală centrală, probabil „oficială". Marea invazie tătară din 1241 a distrus definitiv „reşedinţa" cnezială, oprind evoluţia firească a acestei formaţiuni politice româneşti de pe valea superioară a Teleajenului* **(Maria Comşa).**

● **CETATEA VOIEVODULUI MENUMORUT.** La Biharea-Bihor — ne spune **Sever Dumitraşcu** — populaţia străveche românească a înălţat în secolele VIII—IX o puternică cetate, pe care mai tîrziu izvoarele scrise o numesc a voievodului Menumorut. Era bine apărată

de val de pământ cu șanț ; și astăzi, cu toate nivelările suferite, diferența între fundul șanțului și coama valului atinge pe alocuri 14—15 metri. Cetatea, cu laturile de 150 metri și respectiv 138 metri, avea rolul de reazem de apărare în vremuri de cumpănă pentru populația importantei așezări românești de aici. Asemenea așezări cu caracter orășenesc — cunoscute din alte surse istorice — atestă înfloritoarea viață economică a voievodatului condus de Menumorut, ce cuprindea teritoriul dintre Mureș, Tisa și Apuseni. De altfel, forța acestei formațiuni politice rezultă și din puternica și dirza rezistență pe care a opus-o atacurilor declanșate din Pannonia de către maghiari.

● *REȘEDINȚA LUI GELU, „DUX BLACHORUM". Cetatea de la Dăbica-Cluj era o cetate impunătoare, una din cele mai mari cetăți feudale timpurii din Europa, ceea ce a determinat pe cercetători să localizeze aici cetatea lui Gelu, pe care Anonymus — cronicarul regelui maghiar Bela — din secolul al XII-lea — o situează „lîngă riul Someș".*

Cei ce o locuiau erau români, așa cum o dovedesc produsele ceramice, lucrate cu roata rapidă și decorate cu motive liniare de certă tradiție romanică tîrzie. Era o populație sedentară, care se ocupa cu agricultura, cu creșterea vitelor și care-și suplinea cerințele de hrană din vînătoare și pescuit ; practica aceleași meșteșuguri tradiționale precum țesutul, fierăritul (s-a găsit un cuptor de redus minereul), dulgheritul ; localnicii exploatau sarea din împrejurimi, extrăgeau metale din care în ateliere locale făureau numeroase arme. Se practica un intens comerț cu lumea carolingiană și bizantină.

Arheologic, s-a constatat că și această cetate suferă la începutul secolului al X-lea un atac, confirmînd astfel spusele cronicarului anonim al regelui Bela, dar este limpede că era doar un raid de pradă, cetatea fiind refăcută de autohtoni în aceeași tehnică constructivă. De altfel, ei sînt cei care o stăpînesc și o îngrijesc multă vreme și în perioada următoare, primul pîrcălab al cetății amintit de izvoare în secolul al XIII-lea numindu-se Voievoda **(Mircea Rusu).**

La Capidava, așezare ce a perpetuat prin secole numele său dacic, pe un vas din secolul al XI-lea s-a păstrat scrijelat numele românesc „Petre"

● **O UNIUNE DE OBȘTI ROMÂNEȘTI ÎN NORDUL MOLDOVEI.** În secolele IX—XI, în aceeași vreme în care se înalță Biharea și Dăbica, se ridică în nordul Moldovei așezările fortificate de la Dersca și Fundul Herții. „Cetatea" de la Dersca, una din cele mai mari așezări de acest fel din Moldova, era situată pe un pinten de deal și apărată de 3 valuri de pămînt și două șanțuri. Pe creasta valului se mai ridica o palisadă din pari ascuțiți. Astfel fortificată, așezarea de la Dersca putea adăposti în jur de o mie de oameni, ceea ce înseamnă locuitorii cîtorva sate de

Tezaurul de la Priseaca din secolele VII—VIII, una din sutele de mărturii monetare ce atestă locuirea noastră neîntreruptă în vatra strămoșească

atunci. Ridicate de români spre a se apăra de populații nomade de călăreți venite dinspre răsărit, atari construcții impunătoare ce necesitau o muncă bine organizată și eforturile conjugate ale mai multor comunități invederează că populația de aici alcătuia o uniune de obști în fruntea căreia se afla un cneaz sau jude **(Dan Gh. Teodor).**

● *PISANIA CNEAZULUI BALEA ȘI A LUI TEOFIL ZUGRAVUL DIN „VĂLEAT 6822".* *La Streisingeorgiu, lîngă Călan-Hunedoara, cercetările conduse de arheologul* **Radu Popa** *au identificat cel mai vechi monument arhitectonic păstrat integral în țara noastră. Într-adevăr, bisericuța modestă de aici datează de prin anii 1130—1140 și a fost clădită de o familie de cneji români, pe ruinele altei bisericuțe din lemn de la sfîrșitul secolului al XI-lea.*

Săpăturile arheologice au scos la iveală aici cea mai veche inscripție pusă de un român — în limba slavonă — din Transilvania și una din cele mai vechi din țară, datînd din „văleat 6822" (1313—1314). În cele 10 rînduri ale sale, inscripția amintește de cneazul român Balea — căpetenie locală atestată acum pentru prima oară, dar purtînd un foarte răspîndit nume românesc — de popa Naneș și, fapt deosebit de important, de Teofil Zugravul, primul artist atestat documentar pe teritoriul țării noastre. Alături de pisanie a fost dezvelit un strat de pictură, fără îndoială cea mai veche din țară, devansînd cu aproape o jumătate de secol decorul zugrăvit al bisericii domnești ctitorite de primii Basarabi la Curtea de Argeș. Există însă cu certitudine un strat de zugrăveală și mai vechi. Se confirmă astfel existența, probabil chiar din secolele X—XII, a unui cnezat autohton care va dăinui — așa cum o arată și alte documente istorice — în pofida expansiunii feudalității maghiare, încă o bună perioadă de vreme.

Multiplicați, de zeci și de sute de ori, stimați cititori, secvențele pe care le-am prezentat în rîndurile de față și veți avea imaginea de ansamblu, veridică, a multimilenarei noastre viețuiri pe acest pămînt al patriei. Multiplicați-le și veți înțelege cîte vicisitudini au trebuit să fie înfruntate, ce eforturi au fost necesare spre a rezista „răutăților" vremurilor. Dar le-au biruit strămoșii pe toate, fiindcă s-au știut dintotdeauna „oameni ai pămîntului", frați cu munții, dealul și cîmpia, cu codrii și apele de aici. Pe acești mulți și anonimi, dar vrednici înaintași ai noștri, ce ne-au lăsat neatîrnată „moșia", să-i cinstim, noi cei de azi, prin muncă harnică și energică, în strînsă unire, pentru gloria și măreția României socialiste.

Silviu ACHIM